LAIKAS

Nr. 95

AÑO VI

EL TIEMPO — SEMANARIO LITUANO — 31 DE JULIO — LIEPOS 31 D. 1953 M.

Ar Vakarai Neapsigaus?

KORĖJOJ "TAIKA"

Įgriso lieti kraują ir Vakarams, ir Rytams. Vakariečiai neužgniaužia paties šaltinio, o, to neužgniaužus, Rytai pakankamai turi žmonių ir jų nesigaili. Derėjosi jau seniai, kaip karą Korėjoje užbaigti, bet taikos nepajėgė laimėti. Ir, kai pastaruoju metu paliaubos jau buvo prieš akis, labiausiai priešinosi nuniokiotoji ir daugiausiai nukentėjusi Korėja, nes ji laukė laisvės, bet jos negavo. Amerikiečiams dėlto teko siųsti net specialų pasiuntinį W Robertson, kad jis perkalbėtų ir įtikintų P. Korėjos prez. S. Rhee nusileisti Vakarų nuomonei. Pagaliau buvo įtikintas. Tačiau prieš pat paliaubų sutarties pasirašymą vėl iškėlė naujus reikalavimus, nes, jo žiniomis, amerikiečiai kariaujančioms Korėjos šalims pateikė skirtingus ir net prieštaraujančius pasiūlymus. Todėl Korėjos prezidentas pareikalavo daugiau garantijų, būtent, kad tuoj būtų sudaryta bendra gynymosi tarp Korėjos ir JAV sutartis; kad būtų pašalinta bet kokia svetima kariuomenė iš Korėjos; kad korėjiečiai belaisviai, nenorį grįžti, būtų tuojau paleisti, o kiniečiams būtų leista pasirinkti apsigyvenimo kraštą; kad politinės konferencijos laiką nustatytų JAV kartu su Korėja ir kad paleistus belaisvius korėjiečius negrąžintų atgal belaisvėn. Šios sąlygos sunkina paliaubų sutartį, bet dar labiau apsunkins politinę Korėjos konferenciją, kuri galutinai turės išspręsti taikos klausimą. Užtat iš tokios "taikos" negalima dar daryti toliau siekiančių išvadų.

KINIJOS VAIDMUO

Įdomiausia yra tai, kad, paliaubas pasirašant, neįeina lygiu dalininku komunistinė Kinija, kuri iš tikrųjų svarbiausią vaidmenį vaidina Korėjos kare prieš Vakarus. Sutartį pasirašė tik Š. Korėjos ir Jungtinių Tautų karo vadai. Toks dalykas aiškinamas tuo, kad Kinija, kuri Korėjoje turi daugiau milijono karių, nepasirašydama paliaubų, pasilieka laisvas rankas, reikalui ir patogiai progai esant, nepaklusti jokiai sutarčiai arba tai panaudoti, kaip priemonę, įsisprausti į J. T. Organizaciją. Tą klaidą jau pradeda suprasti ir blaivesnieji amerikiečiai, tik kažin, ar bus laiku atkreiptas dėmesys ir ar vakariečiai savo perdideliu lepšiškumu nesileis save skaudžiai apgauti.

MASKVA NESKUBA KONFERENCIJON

Churchillio ir bendrai anglų taip garsinama keturių "didžiųjų" konferencija, atrodo, eina į nesekmę. Į bendrą trijų "didžiųjų" — JAV-bių, Anglijos ir Prancūzijos — derybų siūlymo notą Kremlius iki šiol nedavė atsakymo. Tuo tarpu Maskvos balsas "Pravda" jau priekaištauja Vakarams, kad, esą, ketvirtasis turi priimti trijų nustatytą darbotvarkę, jam prie jos nustatymo nedalyvaujant. Londone dėlto jaučiamas tam tikras pesimizmas, kad konferencija gali neįvykti arba, jai įvykus, gali visiškai nepavykti. Vokiečių politiniai komentatoriai spėlioja, kad dėl tos priežasties ir Churchillis yra susirgęs "diplomatiška liga". Washingtonas didelių išvadų dėl to nedaro, nes, atrodo, iš konferencijos nedaug tesitikėjo.

Spėjama, jog neturės pasisekimo nė prancūzų taip remiamas vadinamas Adenauerio pasiūlymas, kad būtų sudaryta nepuolimo sutartis tarp Sov. Rusijos ir Europos Santarvės. Anglai apie tai daug nekalba, pats Adenaueris paaiškinimų taip pat neduoda, bet dešinieji laikraščiai sako, kad tokia sutartis būtų Rytų Europos išdavimas ir Vak. Europos savižudystė. Reikia manyti, kad dar yra Vakaruose toliau matančių politikų, kurie nenueis su Churchilliu ir nesistengs kokia nors nauja "Locarno" sutartimi paaukoti milijonus pavergtųjų tik tam, kad patys keletą metų galėtų ramiai pagyventi.

LENKAI KARIAUJA

Neramumai, birželio 17 d. prasidėję Rytų Vokietijoje ir persimetę į Lenkiją, dar tebesitęsia. Pro geležinę uždangą, kuri šiuo metu dar kiečiau yra užskleista, mažai žinių teprasiveržia. Tačiau yra žinoma, kad lenkų patriotai pradėtą kovą tęsia. Ypač tai ryškiai matosi Silezijoje, kur lenkai kartu su vokiečiais yra užvaldę net kelis miestus. Nors bolševikai čia išėjo net su tankais, bet ir lenkai jiems atsako moderniais ginklais ir visu griežtumu. Jiems jau nėra kitos išeities, kaip kariauti iki galo arba žūti. O jiems atrodo geriau mirtis, negu amžina vergija. Iš tų partizaninių kovų, aišku, kol kas netenka daryti platesnių išvadų, bet vis tik tas padės Vakarams daugiau suprasti pavergtųjų padėtį ir kartu rusų prestyžą sumažins tiek viduje, tiek ir užsienyje.

Tačiau Vakarų, ypač anglų, kurie nori atstovauti visą Europą, aklas nuolaidumas ir egoistinis rūpestis tik savimi neduoda didesnių vilčių greitam išsilaisvinimui iš šio 20-tojo šimtmečio siaubo-bolševizmo. Ar tas didesnės aukos atsisakymas ir nenoras savimeilės atsižadėti neapgaus Vakarų, tai mes dar patys greitu laiku pamatysime. —

P. S.

EVA PERON, ARGENTINOS DVASINĖ VADOVĖ

Liepos 26 d. liūdėjo visa Argentina, švęsdama pirmąsias jos mirties metines. Jos atminimas liko amžinas, nes ji savo tautos istorijoje socialiniais darbais ir grynu patriotizmu užima pirmąją vietą. Tūkstančiai argentiniečių kasdien su meile mini jos nuopelnus savo tautai ir jiems ištiems. Dėlto pirmųjų mirties metinių sukakties dieną Eva Peron buvo su visomis iškilmėmis — pamaldomis, kalbomis ir paradais — pelnytai pagerbta. Prie to pagerbimo jungėsi taip pat ir Argentinos lietuvių kolonija.

KRITIKA IR DARBAI

Ar tik nėra viena iš lietuviškų ypatybių, kad mes mokame viską kritikuoti. Gerai ar blogai padaré, mes vis randame, kad galėjo būti kitaip. Tačiau kritikuoti visada yra lengviau, negu tą patį padaryti. Iš kitos pusės, mes mokame praleisti be jokios kritikos tuos darbus, kuriuos patys darome arba kuriuose bet kokiu būdu dalyvaujame. Pamėgink pakritikuoti savuosius, kuriems nepavyko atlikti kokio nors darbo. Tai paskaitys jau ne teisinga kritika, bet pastangų neįvertinimu, nesupratimu, noru pakenkti. Taip atsiduriame tarp dviejų kraštutinumų — kritikos griežtumo svetimiesiems ir visiško bekritiškumo arba net perdéto išgyrimo ir išaukštinimo į tobulybes saviesiems.

Kritika yra teoretinių žinių pritaikymas, darbų perseikėjimas pagal tam tikrą saiką. Gerai, jei tas saikas taikomas lygiai sau, kaip ir kitiems. Bet jeigu norime kitų darbus seikėti pagal savo nuožiūra nusistatytą saiką, tai galime būti tikri, kad dažniausiai tie darbai neišpildys mūsų saiko. Kodėl? Gi todėl, kad praktiškas darbas atliekamas ne visuomet tose pačiose aplinkybėse, kad dažnai reikia nugaléti daug kliūčių, kurios kritikuojančiam nežinomos. Buvo Lietuvoje žymus ir geras literatūros kritikas. Jis ne vieną naują knygą apspręsdavo, ar ji gera, ar niekam neverta. Jis mokėjo nurodyti kokių priemonių reikėjo imtis, kad toks ar kitoks literatūrinis veikalas būtų tobulas. Bet kartą ir jis pats panoro parašyti romaną. Ir iš to romano išėjo tik svajonės ir siaubas, nes jam nepavyko pritaikyti tų pačių priemonių, kurias taip gražiai mokėjo kitiems nurodyti.

Sveika kritika yra reikalingas dalykas. Bet nesveikas dalykas, kai kritika pati serga, kai kritikas griauna viską, kas kitų padaryta ar daroma, ir į padanges kelia, ką jis pats ar jo draugai padaré. štai, suruošé suruošé kokia organizacija vakarą. Puikus jis, jei jam artima organizacija tai padaré, bet visai niekam tikęs, jei padaré kas nors kitas. Puikiai dainavo, jei jo draugas ten buvo, bet visai be balso, jei koks nepatinkamas užtrauké.

Mūsų gyvenamose aplinkybėse pasitaiko ir gerų ir ne taip gerų kultūrinių bei visuomeninių pasireiškimų. Juos reikia kritikuoti ir taisyti, jei ten kas yra taisytino. Bet reikia taip pat ir darbu remti, nes kritika tik nurodymus duoda. O kas mūsų nurodymus įvykdys, jei mes patys nesistengsime? Negi galime noréti, kad svetimi kovotų už Lietuvos reikalus, jei mes patys tarp savęs tik ginčysimés ir vieni kitų darbus kritikuosime? Kiekvienas lietuvis gali ir turi turéti savo nuomonę, bet bendrame darbe iš visų nuomonių pasirenkame geriausią ir labiausiai galimą įvykdyti tose aplinkybėse, kuriose esame. Jei organizacija blogai veikia, tai tas, kuris supranta, kad ji neina tinkamu keliu, turi įstoti ir savo darbu prisidéti, kad ji pasitaisytų. Jei choras blogai dainuoja, tai apie dainos meną suprantąs turi prisidéti savo balsu, kad jis dainuotu geriau. Jei laikraštis per mažai žinių duoda, tai praneškime jam, kad jis jų turétų daugiau. Bendru darbu jungdamasis prie visų kiekvienas galés pareikšti savo nuomonę ir, ją praktiškai pamėginęs vykdyti, turés teisę pilnai kritikuoti tuos, kurie to neįvykdé. Turime vertinti geras pastangas, bet dėl pastangų trūkumo atsiradusius blogumus turime taisyti. Ne tik nurodymais, bet ir darbais. Ne tik nesveikai peikdami ar girdami, bet ir blogą atmesdami bei gerą tobulindami.

Tik sujungtomis jėgomis ir bendru vieningu darbu laimėsime, kad mūsų kolonijos kultūrinis gyvenimas geriau žydės, kad mūsų tautos vardas bus labiau garsinamas, kad lietuvybė nesilpnės, o kaip tik stiprės, ir kad kovą, kurią kovojame už savo Tėvynės likimą, išvesime iki galutinio laimėjimo. A. D.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Ir lakiausios vaizduotės žmogus negalėtų įsivaizduoti, kas darėsi Rytprūsiuose karui pasibaigus. Nekalbant apie bolševikų žiaurumus, kankinimus ir žudymus nekaltų moterų ir paauglių vaikų, kadaise žydėjusiame žemės ūkiu Vokietijos aruode pasireiškė baisus badas. Visa, kas dar buvo žmogaus nevalgoma: žiurkės, katės ir šunys buvo suvalgyta. Ir pačiam žmogui buvo nebesaugu. Buvo atsitikimų, kad dingdavo ne tik vaikai, bet ir suaugę žmonės. Žmonės sužvėrėjo iki tokio laipsnio, kad ir Afrikos žmogėdros, tai matydami, iš gėdos būtų paraudę.

Bijodamas kam patekti ant "stalo", aš su seserimi, instinkto vedami, vieną audringą 1947 metų naktį, iškeliavome Lietuvon.

Atėję pėsčiomis Žemaitijon, su seserim išsiskyrėme, nes pavieniai buvo lengviau rasti nakvynę ir duonos. Iki tų metų rudens laikiausi X kaime, tarp Pagramančio ir Šilalės, Tauragės apskrityje, pas vieną ūkininką. Trėmimų tais metais šioje apylinkėje nebuvo. Kiek véliau iš čia persikėliau į Nemakščių apylinkę, kadangi vienoje vietoje, dėl milicjos persekiojimų, ilgiau laikytis buvo nesaugu. 1949 metais dar kartą apsilankiau Pagramančio apylinkėje. Iš čia jau buvo ištremta Gedvilų šeima, o gretimajame kaime matėsi trys tuščios sodybos. Sodybos buvo apleistos: langai ir durys užkalinėti lentomis ir viskas žole apaugę. Iš kito kaimo pats mačiau tremiant žmones. Tai buvo apie Sekmines 1949 metais. Atvykę enkavedistai, apie 5 šeimas susodino į vežimus ir, keikdami rusiškais triaukščiais "mat, mat", visus išvežė į Nemakščius. Iš čia tokiu būdu buvo ištremta ir man pažįstama maloni Jonučių šeima. Véliau žmonės pasakojo, kad jis iš Sibiro rašęs ir gyręsis, jog dirbąs kur tai mėsinėje, o jo dukté Irena ištekėjusi už lietuvio. Panašių pasakų, kad lietuviams Sibire gerai sekasi, kad net geriau kaip Lietuvoje, teko girdėti labai dažnai. Tai bolševikų "antis", kad žmonės nesislėptų nuo trėmimų ir neitų partizanauti. Tuo miglos pūtimu į akis niekas netiki ir nelaukia, kol bus "savanoriškai" išvežtas į "Baltųjų meškų sovietinę respubliką".

Po įvykdytų trėmimų, partizanų miškuose padaugėjo dvigubai. Ir, jei anksčiau jie apsiribojo tik grąsinimais ir "duoklių" apdėjimu, tai nuo dabar jie išėjo į mirtiną kovą su "raudonosios religijos apaštalais". Tuojau pat buvo sušaudyta visa Pūtvės vykdomojo komieto šeima, o ir pats "valsčiaus galva" nukeliavo į pragarus. Atvykę trys pilni sunkvežimiai enkavedistų veltui jieškojo kaltininkų — jie jau senai buvo dingę miške ir ruošė planus sekančiam žygiui. O į mišką eiti enkavedistai nerizikavo, nes puikiai žinojo, kad partizanai ne bulvėmis méto. Sulikviduotoji šeima buvo palaidota su bolševikine pompa, kaip pridera "liaudies sūnums".

(Nukelta į 2 psl.).

Ecos del duelo Lituano

Las palabras pronunciadas por el Sr. Martínez Bersetche el dia 15 de junio de 1953, por la radiodifusora "La voz del Aires" CX24, con motivo del Duelo lituano.

La Alianza Uruguayo - Lituana no podía dejar pasar este día de Duelo para Lituania sin reunir en torno a este micrófono a dos personalidades demócratas para que su palabra, — encendida y clara — nos digan del dolor que sufre esta nación del Báltico.

Una de ellas es el Ministro Plenipotenciario de Lituania para Sud America Dr. Casimiro Graužinis y la otra el Senador Uruguayo profesor Bautista López Toledo, distinguido intelectual, destacado profesor, brillante legislador y por sobre todo ferviente luchador por las causas de la libertad. Sus cursos y sus discursos son verdaderas cátedras de la democracia.

Hoy se cumplen exactamente 13 años de la ocupación rusa a Lituania y 12 de iniciado el genocidio o sea que en una semana fueron deportados a Siberia mas de 40 mil lituanos, alcanzando hoy a más de 300 mil.

Estas crueles y sangrientas deportaciones fueron organizadas y dirigidas por Malenkov (e sucesor de Stalin) hoy jefe del gobierno comunista. Este siniestro personaje es el que hace promesas de paz y de libertad y con solo recordar un episodio vivido en aquella época en que él dirigía las deportaciones en masa bastaría para conocer sus maquinaciones de engaño y crimen. Se sabe que cuando Malenkov ordenó la iniciación de las deportaciones, un oficial se acerca y le dice: "No van alcanzar los vagones para llevar tanta gente." Malenkov respondió: "Para los que sobren tenemos polvora!" He aquí una demostración del espíritu perverso del actual jefe del comunismo del mundo.

El comunismo está ejerciendo en Lituania una política terrorista y de persecuciones sin límites en una extensión sin precedente.

Pero estamos seguro que no podrá quebrantar jamás el espíritu del pueblo del ambar mientras continúe latiendo un sólo corazón lituano y mientras perdure la memoria de sus héroes.

Hay que luchar contra la política moscovita de exterminación de pueblos. Hay que luchar contra el pillaje imperialista ruso comunista implacablemente, hasta que los bolcheviques dejan de actuar como guardianes de Lituania y del mundo.

ATOMINIŲ BANDYMŲ LAUKE

Kad krašto gyventojai geriau pažintų visas galimas ir arčiau pasitaikančias apsaugos priemones ir būdus atominio puolimo atveju, dabar paskelbta kiek žinių iš tų vietų, kur buvo bandomos atominės bombos ar panašios kilmės sprogmenys.

Įdomu kad automobilis yra blogesnė ar geresnė, bet visdėlto bėdos priemonė apsaugai. Tie patyrimai gauti naudojant sulėtinto sukimo filmų kamerą. Filmo dalys bus prijungtos prie kasdien kino teatruose rodomų naujųjų žinių apžvalgų, kad tuo galėtų pasinaudoti ir platiejį gyventojų sluogsniai. Tiesa, arčiausiai nuo sprogimo vietos stovėjęs namas per sekundę pavirto pelenais, bet už jo buvęs automobilis išliko gan nedaug apgadintas. Jo motoras veiké ir jis savo jėgomis galėjo būti nuvilktas toliau. Sprogimas visiškai sunaikino namą 3,500 pėdų nuotoly ir labai sužalojo kitą 7,500 pėdų atstu. Bet veik visi automobiliai, kurie buvo pastatyti atitinkamose vietose aplink sprogimo centrą šiandien gali būti naudojami, žinoma, nekalbant apie įlenktus šonus, stogus ar išdaužytus langus. Svarbiausia, motorai nėra nukentėję. Todėl ir daroma išvada, kad jei būtų buvę žmonės pasislėpę po automobiliu ar sugulę ant jo grindų, daug galimybių, kad jie būtų išlikę gyvi. Žinoma, viskas teoretiškai, nes jei jie nebūtų sužaloti, visdėlto jie būtų sunkiai paveikti atominių radioaktyvių spindulių.

Washingtonas yra gavęs nemaža raštiškų nusiskundimų, kad valdžia eikvojanti mokesčių mokėtojų pinigus tiems automobiliams, kurie naudojami Nevados dykumų bandymų vietoje, bet į tai pastebėta, kad valdžiai tai nieko nekainuoja, nes automobilius naujus ir vartotus mielai parūpina patys auto mašinų gamintojai, kurie taipogi labai suinteresuoti bandymų rezultatais ir kaip tas veikia į automobilius.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

(Atkelta iš 1 psl.)

Panašus likimas ištiko ir kitą "tėvelio" numylėtinį — Nemakščių partorgą Pulkį. Gražų birželio popietį jis atvyko trijų stribų lydimas į Pabalčių kolchozą, įsaké visiems susirinkti salėn ir čia, valdovo tonu, pradėjo visus kolioti ir grąsinti. Įsikarščiavęs "draugas" visiškai nepastebėjo, kad tarpduryje stovi partizanai ir jo kalbą "užgirdami" ploja... Pirmieji pastebėjo stribai ir, metę ginklus, norėjo šokti pro langą, bet pamatę į juos žvelgiant ne labai simpatišką kulkosvaidžio vamzdį, nusiramino. Vienas partizanas "draugui" Pulkiui "padėkojo už puikų žodį" ir vietoje nušové. Šį kartą stribai savo kailį išnešė kiek geriau, kadangi jie visi buvo dar vaikėzai. Jiems buvo liepta bėgti pas mamas ir daugiau su krašto išdavikais nesidėti.

Matyt "draugas" propagandos ministerio pavaduotojas Vilniuje buvo ant savęs supykęs, jei sumané su visa svita aplankyti Nemakščių apylinkes. Kas žino, o gal toks jau žmogaus likimas? Kas žino... nes neilgai jiems teko savo šonkaulius ir gražų automobilį trankyti blogais Nemakščių vieškeliais: pamiškėje nusikvatojo kulkosvaidis, iš mašinos pasidaré rėtis, o "draugų" sielas nusinešė velniai... Nors ir nemačiau, tačiau tikiu, kad ir šie buvo palaidoti su bolševikine "pompa" kur nors kompartijos kieme, kaip ir pridera...

Kreivių kaime, Šilalės valsčiuje, Tauragės apskr., ant Akmenos kranto gyveno malūnininkas, regis vokiečių kilmės žmogus. Pas jį kartą nakvojo trys partizanai. Auštant, sodybą apsupo NKVD "gornizonas". Matyt, kas nors buvo pranešęs, kad partizanai ten laikosi. Partizanai buvo pasiruošę išvykti ir arklys jau pakinkytas ten lauké. Enkavedistams besitariant, partizanai šaudydami iššoko pro langą ir pabėgo. Žuvo tik vienas partizanas, Šilalės gimnazijos mokytojas. Enkavedistai turėjo daugiau nuostolių užmuštais ir sužeistais. Pykčiu netverdami, pradėjo mušti vežime pakinkytą arklį ir, pagaliau, komisaro įsakyti, jį nušové, peršaudami pakaušį, kaip įprasta jiems... NKVD nepasitiki ir arkliais: o gal koks partizanas gali būti pasivertęs arkliu?.. ką galį žinoti...

Malūnininkas su šeima buvo ištremti.

Taip diena dienon, naktis naktį vyksta kova toje mieloje, mažoje Didvyrių Šalyje, o raudonasis slibinas negali ramiai miegoti... baigia savo pasakojimą vokietukas, gyvenęs keturis metus po karo Lietuvoje. (INFORMACIJOS)

* **Tarptautinio Moterų Federacijos Klubo** organizacijos 62 kongrese lietuvėms atstovavo lietuvių delegacijos pirmininké L. Bieliukiené ir A. Devenienė, kurios jame labai energingai gyné lietuvių ir kt. pavergtųjų reikalus. Minimoji organizacija yra apjungusi apie 11 mil. įvairių kraštų moterų. Kongrese dalyvavo 2.400 atstovių. Jį pasveikino viceprez. Nixonas ir ponia Eisenhower. Lietuvių atstovių intervencija buvo pavergtiesiems priimtina prasme perredaguota rezoliucija, kuria buvo siūloma imigrantus, išgyvenusius JAV-bėse 5 ir daugiau metų, bet nepriėmusius JAV pilietybės, deportuoti atgal į jų kilmės kraštus. Lietuvės pasiūlė atsižvelgti į tuos imigrantus, kurie negali grįžti į savo kraštus dėl juose siaučiančio teroro. Tarptautinėj dienoj lietuvių atstovybės vardu kalbą pasaké L. Bieliukienė. Į tarptautinį delegačių paradą atvyko min. P. Žadeikis, kuris buvo vienintelis pasiuntinys, dalyvavęs šiose iškilmėse.

Vėl išdavimo grėsmė

CHURCHILLIO gegužės 11 dienos pareiškimas pradengė britų siekimus: tartis su sovietais be jokių sąlygų; susitarti abipusiu nuolaidų keliu; vakarų nuolaidos — pripažinti sovietams daugiau ar mažiau (tai aiškėtų derybų metu) okupuotų kraštų, tarp jų Lenkiją ir, žinoma, Baltijos valstybes; sovietų nuolaidos turėtų būti — Vokietijos ir Austrijos pirmoje eilėje palaisvinimas, satelitiniuose kraštuose režimo sušvelninimas. Dėl santykių su sovietais derėtis dalimis — pagrindinis Churchillio éjimas

Šitoje politikoje britai grasina jau antru kartu Baltijos reikalus išduoti. Jie buvo pasiryžę inkorporaciją pripažinti jau 1942 m., tada juos sulaiké Amerika. Dabar Anglija į savo politikos vykdymą nori įtraukti kitus Europos kraštus ir visuomeninę opiniją. Britų noras (šachuoti Amerikos politinę, o ypač ūkinę konkurenciją, virsti trečiąja pasaulio jėga tarp Amerikos ir Rusijos ir padaryti iš to prekybinį giasi pravesti per visuomeninę opiniją ir per tarptautinius sąjūdžius, kurie yra jų įtakoje.

Labiausiai britų įtakoje yra Europinis Sąjūdis. Per jį pravesti britišką, o šiuo atveju ir prosovietišką liniją juo lengviau, kad sąjūdžiui vadovauja socialistai, kurie Europoje rodosi labiau už kitus nepalankūs pavergtiesiems ir tremtiniams. Pirmininkas Spaakas, belgų socialistas, ložių išpūsta didybė, — kaip velionis Benešas, pražudęs Čekoslovakiją, — stebisi, jei ir Baltijos kraštai nori, kad iš ten pasitrauktų sovietai. Jam visi egzliečiai (tremtiniai) yra fantastai su savo išsilaisvinimo norais. Jo mintim lygiai pritaria net vokiečių atstovas Europiniame Sąjūdyje Koganas, taip pat socialistas. Jau prieš porą metų prancūzų socialistas Philips stengėsi pravesti per Europinį Sąjūdį rezoliuciją, kuria atsiribojama nuo Amerikos politikos ir organizuojama "trečioji jėga" — Europos, kuri palaikytų pusiausvyrą tarp Amerikos ir Rusijos... Europiniame Sąjūdyje pavergtųjų reikalus gina grafas Coudenhove Calergi ir dar kai kurie prancūzai.

Vienintelės lietuviškos aukštesnės mokyklos Europoje — Vasario 16 gimnazijos — rūmai, nupirkti netoli Mannheimo, Vokietijoje. Prie rūmų pirkimo dedasi viso pasaulio lietuviai.

Šitokiu dirbtiniu būdu norima sudaryti opiniją ir spausti Ameriką Bermudos (ar kitoj vietoj) konferencijoje neva visos Europos varbiznį) yra priimtinas Prancūzijai, kuri taip pat nepalankį Amerikos įtakai, svajoja apie savo nacionalinę didybę ir bijo Vokietijos iškilimo. Anglija ir Prancūzija nori atstovauti visai Europai, neprileisdama nei Italijos, nei Ispanijos, nei Vokietijos. Savo politinę liniją sten-

du.

Prieš Europos vardu organizuotą išdavimą daugiausiai triukšmo sukelia tame pačiame Europiniame Sąjūdyje ir pasauly pabėgėliai iš pavergtųjų tautų, tremtiniai. Jie nėra malonūs ramybės ir biznio ieškantiems Europos vakarams. Kad jų nebūtų, sąžiné būtų ramesné ir opinija vieningesné. Ar ne tam Europinėje Taryboje buvo pasisakyta prieš kultūros fondą, kuris remtų pabėgėlių mokslinius bei meninius pasireiškimus? Ar tik ne tam buvo pasiūlyta pabėgėlius naturalizuoti, sulyginti su gyventojais kraštų, kuriuose jie dabar gyvena? Pažymėtina, kad tam pritaré ypačiai mažieji — švedai ir belgai (pastarieji visada Europiniame Sąjūdyje buvo nepalankūs pavergtųjų reikalams).

Sustiprintą britišką spaudimą nelengva atlaikyti Amerikai, kuri neturi aiškios politikos. Jos politika buvo išreikšta šūkiais; svarbiausias tarp jų ir labiausiai užaugęs buvo pavergtųjų išlaisvinimas. Bet nebuvo numatyta realių priemonių šūkiam įvykdyti. Už tat šiandien mato visi, kaip tie šūkiai paliekami praktinėje politikoje šalia ir artėjama prie Trumano politikos — saugoti laisvę tų, kurie dar ją turi. Amerikos neryžtingumą ir nežinojimą kas daryti matydami, kovotojai prieš bolševizmą verčiami nuleisti rankas. Churchillinio nuolaidumo atstovai padrąsėjo ir nori perimti iniciatyvą į savo rankas.

Išdavimo politikai tikrai būtų labiau sekęsi, jei ne P. Korėjos prez. Rhee pasipriešinimas ir Berlyno, o dabar dar ir Lenkijos įvykiai. Ten įvykiai atidaré akis ne tiek europiniams politikams, kiek patiems amerikiečiams, — kad dar yra žmonių, drįstančių pasipriešinti ir kad atramos reikia juose ieškoti. Šitai gali stiprinti Amerikos atsparumą prieš Europos vardu reiškiamą apeasmentą (nuolaidumą). Jį dar daugiau paremtų, jei ir Amerikos piliečiai pajėgtų sukelti masinius pasisakymus, o iš kitos pusės, jei iš europiečių žmonių ir europinių sąjūdžių pasireikštų balsų europinėms nuolaidoms demaskuoti. Propagandinėje kovoje tenka vartoti ir propagandinius ginklus.

Britų išryškintoje linijoje ypatingos šviesos gauna ir jų santykiai su egzilinėms organizacijoms. Bendradarbiauti su joms britams rūpi tiek, kiek jos gali patarnauti jų specialiam interesui — be jokio angažavimosi tos ar kitos egzilinės organizacijos patriotiniam interesui. Tatai gali sudaryti dabar toms organizacijoms ypatingą rūpestį.

NETIKĖTI IŠRADIMAI

Išrasti ką nors naujo nėra paprastas dalykas, ypatingai šiais laikais, kai jau viskas, atrodo, išrasta. Žmogaus protas nežino ribų ir nepažįsta kliūčių. Tūkstančiai mokslininkų džiovina smegenis, norėdami siekti to kas nepasiekta, laužti ten, kur dar nepralaužta. Valstybės išleidžia bandymams milionus. Pastatytos moderniškiausios laboratorijos, naudojami tobuliausi instrumentai. Bet daugelis labai svarbių išradimų padaryti per klaidą ar apsirikimą.

Gabus mokslininkas Daguere, vieną rytą bandė pagaminti pirmąją foto plokštelę. Jis paémé sidabro ir jį aprūkino jodo garais. Apšviesta plokštelė nereagavo. Daguere mané, kad bandymas nepavyko ir įmeté ją į spintelę, kurioje jis laikė savo chemikalus. Sekantį rytą nustebo, pamatęs ant plokštelės ryškų vaizdą. Įmesta plokštelė pateko netoli buteliuko, kuriame buvo merkurijaus druska. Per naktį vykusį cheminė reakcija išaiškino plokštelę. Taip per klaidą gimé pirmoji fotografinė plokštelė.

Panašiai atsirado ir linoleumas. Fred Woltonas užmiršo uždengtį savo klijų puodą. Rytojaus dieną jis pastebėjo, kad paviršiuje susidaré lanksti plutelė. Jis atsiminė, kad valgomojo grindys yra labai blogos, kurioms iškloti jau seniai jieškojo kokios nors pigios ir lengvai valomos medžiagos. Nuo tos dienos jis pradėjo daryti įvairius bandymus su dažais ir klijais. 1863 m. linoleumas jau buvo rinkoje.

Štai bakelitas. Kaip sunku šiandien būtų įsivaizduoti gyvenimą be šios labai patogios ir pigios medžiagos. Telefonai, šukos, peleninės ir šimtai kitų dalykų padaromi iš jo. Šiandien mes galime juo naudotis ir už tai dėkoti... katei. Ji, vaikščiodama po šeimininko stalą, išverté buteliuką formaldehydo, kuris apipylé guléjusį gabaliuką sūrio. Pastabus šeimininkas greitai susivoké, kad formaldehydu aplietas sūris virto kieta, atsparia medžiaga. Pradėjo daryti įvairius bandymus: jų išdavoje gimé bakelitas.

Daugelis išradimų buvo padaryta, kai vienam ar kitam žmogui kas nors įgriso. Nuolat skubąs Gillette, visada įsipjaudavo besiskusdamas. Tai paskatino jį išrasti skutamąjį peiliuką ir skutamąją mašinėlę.

Juozapas Hudson nemokėjo garsiai švilpti, todėl jis išrado švilpuką.

Juozapas Gidden gavo 250.000 svarų už išradimą spygliuotos vielos, kurią jis susapnavo.

Siebergeris tingėjo lipti laiptais. Žmonės jį vadino slunkium. Įpykęs jis išrado judančius laiptus, kuriais dabar naudojamasi visame pasaulyje.

Prieš kelis šimtus metų žmonės maistą dėjo į burną pirštais. Mandagumo vadovėliuose tada buvo rašoma: "Tenededa moterys maistą į burną abiem rankom", "Nedėk maisto į burną ta pačia ranka, kuria šnypštej nosį." Vėliau atsirado šakutės, bet jomis galėjo naudotis tik turtingieji. Gabus vokietukas Kruppas, 1847 m., pradėjo gaminti metalines šakutes ir tuojau pagarsėjo, kaip žmonijos geradėjas. Nuomoné apie jį pasikeité, kai jis pradėjo gaminti patrankas.

Penicilinas šiandien yra vardas, kurį kartoja visa žmonija. Praėjusio karo metu jis išgelbėjo beveik pusę sužeistųjų nuo mirties. Atrastas jis buvo paprastu supuolimu: britų gydytojas Flemingas, atostogaudamas Šveicarijoje, pastebėjo, kad ganyklose yra apvalios vietos, kurios skiriasi nuo visos ganyklos. Jos atrodé tarsi būtų skriestuvu specialiai išbréžtos. Tyrinėdamas pastebėjo, kad tai yra todėl, kad tose vietose neauga kaikurie augalai. Niekas negalėjo išaiškinti to keisto gamtos reiškinio. Tik po nuodugnių tyrinėjimų Flemingas atrado, kad augimą sustabdo grybelis gaminąs peniciliną.

Daugiausia idėjų, gal būt žmogui davė pati gamta. Stebėdamas paukščius jis išmoko skraidyti, iš žuvų plaukioti, nes gamta sugeba išspręsti pačius kebliausius klausimus. (Br. L.).

* **Briuselyje buvo suruošta** tarptautiné moterų studijų savaitė, kurioje tarp 17 tautų delegačių dalyvavo ir lietuvių atstovės. Studijų tikslas — išryškinti motinos, kaip auklėtojos pareigas šeimoje ir jos atsakingumą auklėjimo darbe. Kongreso atidaryme dalyvavo daugelio kraštų diplomatai ir Belgijos sveikatos bei šeimos ministeris. B. Venskuvienė perskaitė dr. Ag. Šidlauskaitės referatą apie profesinę orientaciją, o O. Bačkienė padaré pranešimą "Mokyklos sistemos ir vaiko asmenybės ugdymas". Lietuvių Motinų Komiteto pirm. O. Bačkienė įėjo į Tarptautinę Pasaulio Motinų Sąjūdžio Tarybą, renkamą 3 metams. Į ją tejeina tik laisvų kraštų atstovės, tad lietuvės dalyvavimas jame yra itin reikšmingas. Tarybos posėdžiui lietuvės atstovės įteikė trijų rezoliucijų projektus. Lietuves nuoširdžiai rėmė ypač Austrijos, Vokietijos, Graikijos ir Ispanijos atstovės.

* **Vyriausias lietuvių skautų** dvasios vadovas kun. dr. J. Vaišnora MIC, pereitais metais aplankęs skautų vienetus Š. Amerikoje, neseniai iš Romos persikėlė nuolatiniam apsigyvenimui JAV-bėse. Apsistos greičiausiai Chicagoje ar kur nors arti Chicagos, kad galėtų su skautais palaikyti nuolatinį ryšį.

J. VENCKUS S. J.

Kaip ilgai gyvena kiti

Gal pabursime, gal iš delno linijų spręsime, kaip čigonės, kaip ilgai gyvensi? Nebursime ir į delną nežiūrėsime, taip pat neméginsime pranašauti, kaip ilgai gyvensi, tik pakalbėsime, ką moderniškas mokslas apie gyvenimo ilgumą sako. Jauniems žmonéms, atrodo, nesvarbu, kaip ilgai gyvena žmogus, jiems tik svarbu jaunysté, grožis — "Juventud es el divino tesoro". Jaunysté paprastai greičiau praeina, negu jauni žmonés mano. Kažin kaip né juste nepajunti, kai ateina keturiasdešimtieji metai, o kas jau yra penkiasdešimt metų pasiekęs, tai jau ne vienas tokį žmogų laiko senu. Yra nuostabus dalykas, kaip seni žmonés nenori būti vadinami senais, kaip jie yra tam jautrūs ir laiko tai išaukléjimo stoka, jeigu kas jiems primena senatvę. Kaip seni žmonés stengiasi prailginti savo gyvenimą bent vienais metais! Kaip kiekvienas pavasarélis prašvitęs jiems yra brangus! Kodél žmonés taip limpa prie šito žemiško gyvenimo? Kodél nenori nuo jo atsiskirti? Gal bjio tos paslaptingos ir nežinomos ateities, kuri seka po šito gyvenimo? Gal bijo tos atsakomybés už šitą praleistą gyvenimą prieš Aukščiausiąjį? Gal praeities klaidos spaudžia? Bet mes nesigilinkime į šituos dvasinius klausimus, kurie yra dar vadinami eskatologiški, arba paskutinieji, būsiantieji dalykai. Imkime žmogaus gyvenimą grynai biologiškai. Visi žinome, kad gyvybé yra surišta su cele. Mums, biologams, néra aišku kodél vienos gyvos celés ilgiau gyvena, o kitos trumpiau. Mums tos celés atrodo labai vienokios per mikroskopą, bet iš kitos pusés žinome, kad gyvenimo ilgumo atžvilgiu jos yra skirtingos.

Mes nežinome né vienos biologinés gyvybés šioje žeméje, kuri būtų amžina. Kiekvienas gyvas daiktas po tam tikro gyvavimo kada nors pasibaigia. Tiesa, A. Weismann savo knygoje "Gyvenimas ir mirtis" (Jena, 1884 m.) sako, kad vienaceliai padarai, kaip antai bakterijos, amebos ir pan. yra amžinos. Bakterijos skyla pusiau kas pusé valandos ir gyvena toliau. Weismann sako kad mirtis yra tada, kada yra lavonas, o čia lavono néra, tik iš vienos bakterijos pasidaré dvi. Be abejo, ir Weismann'as neneigia, kad bakterijas galima užmušti, ir jos tada virsta negyvomis ir lavonais, bet čia kalba eina apie naturalią mirtį. Nesileidžiant į gilius išvadžiojimus, vistiek paprastai mokslininkai mano, kad čia néra tikro bakterijų ir kitų vienacelių nemirtingumo.

Ilgiausiai gyvena augalai. Yra žinoma, kad vienas kipariso medis Tula'e, Meksikoje, pagal mokslininkų apskaičiavimus turi apie 7000 metų. Gal kas paklaus kaip tai galima apskaičiuoti? Mokslininkai moka apskaičiuoti medžio amžių pagal skaičių apskritimų, kurie yra medyje ir kasmet susidaro vienas toks apskritimas. Kitas medis, vadinamas Sekvoja (Sequoia), Šiaurės Amerikoje siekia iki 5000 metų.

Gyvuliai toli gražu tokio amžiaus nepasiekia. Pažiūrėkime į lentelę:

Dramblys gyvena iki	200 metų
Arklys iki	50
Kupranugaris	50
Galvijas (karvé, jautis)	30
Avis	20
Kiaulé	27
Šuo	15
Katé	10
Kralikas	7
Žiurké	5
Pelé	3

Žinduoliams yra bendra taisyklé: juo gyvulys yra didesnis, tuo ilgiau gyvena. Bet, iš kitos pusés, to negalima pasakyti apie visus gyvulius, pvz. paukščiai yra maži, bet, palyginti, ilgai gyvena. Mažas žvirblis gyvena iki 20 metų, o karveliai gali pasiekti ir 50 metų. Papūgos labai ilgai gali gyvenuti — iki 90 m. Ereliai peršoka šimtą metų. Pesliai (buitres) gyvena iki 120 m. Varnos gyvena ilgai, net iki 100 metų. Žuvys labai ilgai gyvena. Lydeka gali išgyventi iki 270 m., karpiai iki 150. Vabzdžiai gali vikšro stadijoje kelis metus žeméje išgyventi, bet ir ne vikšro stadijoje, kaip antai skruzdžių patelé — iki 7 m. Varlé gali pasiekti net 16 m., o piktvarlé iki 36 m. gali gyventi. Iš šitų suminėtų pavyzdžių negalima susekti jokios taisyklés, kodél vienos gyvulių rūšys ilgiau gyvena, o kitos trumpiau. Bendrai, galima pasakyti, kad šaltakraujai yra labai gaivalingi. Nuostabu kad žuvys taip ilgai gali gyventi. Žuvys turi tą ypatybę, kad jos gali ilgai augti. Žinduoliai pasiekia savo dydį, kuris atitinka tai rūšiai ir daugiau nebeauga: gali nutukti, gali svoris padidéti, bet kaulai nebeauga. Tuo tarpu žuvys gali metų metais augti ir augti, todél tos pačios rūšies žuvį galima atrasti labai įvairių dydžių. Gal tas galéjimas nuolat augti išaiškina šiek tiek žuvų ilgą amžių?

Kaip yra su žmogumi? Tiesa, Šv. Rašte skaitome, kad Matuzalis, pats seniausias žmogus pasaulyje, išgyveno 969 m., Adomas — 930, Kainas — 910 Jared — 962 m. Jie visi gyveno iki Tvano laikų. Po Tvano jau pastebime, kad gyvenimo ilgis visu ketvirtadaliu sutrumpéjo. Abraomas gyvenuo 175 m. Izaokas — 180, Jokūbas — 147, o Mozé — 120.

Mūsų laikais laikas nuo laiko laikraščiai praneša įdomių senelių retą amžių. Pats seniausias žmogus Anglijoje yra buvęs Thomas Parr, Shropshire ūkininkas, kuris miré 1635 m., pasiekęs 152 m. Vėlyvesnių laikų žinios paduoda vieną turką, kuris pasiekęs 158 m., vieną rusą — 138 m. Vienas Š. Amerioje buvęs vergas išgyvenęs — 125 m. Mokslininkai atsargiai naudoja šitokias žinias, nes jos néra pakankamai tikros. Dabartinés patikimos statistikos Š. Amerikoj rodo, kad 3 ar 4 žmonés iš šimto tūkstančių gyventojų dakopia iki 100 metų. Bet pasitaiko, kad vienas kitas labiausiai moterys, gerokai peršoka šimtinę. Yra patikrintas atsitikimas, kad Mrs. Louise K. Thiers, moteris iš Milwaukee, mirusi 1926 m., pasieké 111 metų ir 138 dienas. Irlandijoje Miss Katherine Plunkett, mirusi 1932 m., pasieké 111 m. 329 d. Atrodo, yra patikimas dalykas, kad Kanadoje Pierre Joubert, miręs 1814 m. pasieké 113 m. ir 124 dienas. Tai yra žmonés kurie pasieké patį aukščiausią amžių. Bendrai kalbant, neturime né vieno atsitikimo moksliškai patikrinto, (išskyrus švento Rašto atsitikimus, kurie įvyko labai seniai), kad žmogus būtų gyvenęs ilgiau 115 metų.

Ne vienas bus ir pats sutikęs žmonių, kurie gražiai išgyvena iki 80, 85, net ir 90 kartais peršoka. Ar jie yra ypatingi žmonés? Ar jie žinojo paslaptis kaip ypatingai gyventi, ką ypatingo valgyti ir pan. Pagal dabartinį mokslą atrodo, kad ilgas amžius yra įgimtas dalykas. Tą galima pastebéti iš patyrimo, kad yra šeimų, kuriose ilgamečiai žmonés dažnokai pasitaiko: ir senelis ir prosenelis ilgai gyveno, ir teta ir dar kita teta, apie kuriuos ir kurias sakoma, jog "Dievas juos užmiršęs, kad jie gyvena." Iš dvynukų gyvenimo dar ryškiau aiškéja prigimimas. Bet reikia skirti dvynukus nuo dvynukų. Yra dvynukų ir trynukų, kurie néra labiau giminingi, kaip broliai ir seserys toje pačioje šeimoje, gimę skirtingais laikais. Bet yra dvynukų kurie vadinasi "identiški". Jie yra kilę iš vienos ir tos pačios motiniškos celés (kiaušinélio), kuri paskui taip pasidalino, kad davé du ar daugiau gyvių. Moksliškai patikrintas yra atsitikimas, kad 1934 m. gegužés 28 d. Callander mieste, Ontario provincijoje (Kanadoje) Dionnes šeimoje gimusios penkios mergaités yra identiškos. Tos mergaités mokslininkų yra labai sekamos. Tų identiškų dvynukų studijos mums padéjo daug ne tik kitose srityse, bet taip pat ir amžiaus atžvilgiu. Yra žinomi atsitikimai kad identiški dvynukai sulauké 86 metų, miré visiškai naturalia mirtimi ir, toli vienas nuo kito gyvendami, tą pačią dieną. Kiti dvinukai miré, jeigu ne tą pačią dieną, tai bent ilgai nelaukdami. Jeigu ilgas amžius pareina nuo prigimimo, tai tada nepareina nuo mūsų laisvos valios, nebent tik tiek, kad vesdami ar tekédamos gali rinktis sau gyvenimo draugą ar draugę, kuris ar kuri pareina iš tokios šeimos, kurios tarpe daug yra pasitaikę ilgamečių, bet ir tas néra absoliutiškai tikra. Nuo ko daugiau pareina ilgas amžius? Kas trumpina amžių?

1) Nutukimas. Amerikonai turi priežodį: „The longer the belt, the shorter the life", lietuviškai: juo ilgesnis diržas, tuo trumpesnis gyvenimas. Visos gyvenimo apdraudimo įstaigos daugiausiai žmonių atmeta dél nutukimo. Nutukimas labai trumpina gyvenimą.

2) Ar trumpina gyvenimą mésos valgymas? Tyrimai su tais gyvuliais, kurie éda mišrų maistą, rodo, kad mésos valgymas pailgina gyvenimą. Pagal dabartinę mediciną atrodo, kad žmogui mišrus valgis (mésiškas, pieniškas, miltiniai, vaisiai, žalumynai ir pan.) yra pats sveikiausias, bet iš kitos pusés žinome kad kaikurie vegetarai, kaip mūsų Vydūnas, anglų Bernard Shaw, labai ilgai gyveno. Ar jie todél taip ilgai gyveno, kad buvo vegetarai, kas gali pasakyti?

3) Ar trumpina gyvenimą alkoholis ir rūkymas? — Néra abejonés, kad didelis alkoholio vartojimas ir stiprus rūkymas kenkia. Bet jeigu kas per pietus ar vakarienę mégsta labai protingu saiku kiek vyno, ar alaus, ar pavalgęs cigarą ar cigaretę surūkyti, tam niekas negali dabartinio mokslo vardu pagrąsinti, kad jis tai darydamas, trumpiau gyvens. Sakome moksliškai kalbant, bet neneigiame, kad kas gali turéti kitokių sumetimų, — religinių ar ekonomiškų, — dél kurių gali atsisakyti visiškai nevartoti nei alkoholio, nei tabako.

4) Ar vedusieji ilgiau gyvena, ar nevedusieji? Apdraudimo įstaigos rodo, kad vedusieji ilgiau gyvena, ypatingai vyrai. Kodél? Manoma, kad vedusieji šeimoje tvarkingiau gyvena. Žmona paruošia savo laiku valgius, prižiūri namus. Šeima pririša vedusius prie normalesnio gyvenimo. Ypatingai vyras turi naudos iš šeimos. Jeigu vienas iš vedusių pradėtų netvarkingai gyventi, tuojau antroji pusé protestuotų ir neleistų atsiduoti ar alkoholiui, ar netvarkingam lytiniam gyvenimui. Iš to negalima daryti išvados, kad pats lytinis gyvenimas, kaip toks, savaime prailgina gyvenimą. Tie, kurie dél aukštesnio pašaukimo ir iš religinių motyvų atsisako vesti, priklauso prie tų, kurie ilgai gyvena, nes jie kitokiais būdais pasiekia tvarkingą gyvenimą.

5) Tarp žmonių randama visokių pažiūrų. Kartais sakoma, kad brunetai ilgiau gyvena, negu blondinai kad tie ilgiau gyvena, kurių plaukai ilgai nepražyla, negu tie, kurie labai ankstį pražyla, kad plikagalviai trumpiau gyvena, negu plaukuočiai, kad vyrai, kurie yra labai plaukuoti, ilgiau gyvena, — tai vis klausimai, kurių mokslas šiuo tarpu negali nei patvirtinti, nei atmesti. Gal véliau mokslas užsiims šitais klausimais, kada bus išrišęs kitus svarbesnius klausimus, kaip véžį, poliomielitį (vaikų paralyžių). (B.d.).

* **Apie 500 vokietaičių** per ménesį išteka už amerikiečių karių Vokietijoje. Už anglų teištekéjo per 1952 m. šešis ménesius tik 56. Vokietaitéms labiau patinka amerikonai, o anglai, atrodo, prieš svetimtautes atsparesni.

* **Gudų susirinkime** rugpiūčio 2 d. 15 val., Coronel Sayos 2981, 4 de Junio, inž. Foka Famin skaitys paskaitą apie etnografines Gudijos sienas. Reikia tikétis, kad ir šį kartą jie savo ribas nukels toli į Lietuvos pusę.

Sov. Rusija pažeidimo ženkle

RAŠO GEN. LEIT. TEODORAS DAUKANTAS

EURAZIJA

Didžrusių valdomiems plotams rusų yra nukalta **Eurazijos** kontinento vardas. Trys raidés iš Europos ir visa Azija nustumta žodžio galan.

Didžrusiai nuolat kartoja, jie esą, labai susirūpinę savo saugumu. Milžiniškos valstybés saugumo užtikrinimui jie yra reikalingi Suomijos ir Pabaltijo, Lenkijos su Rytprūsiais, Karpatų ir Balkanų kalnynų, Bosforo-Dardanelų sąsiaurio, pietų Kaspijos jūros krantų, Pamiro sniegynų ir Azijos dykumų, Mandžiūrijos su Kvantumnu, Sachalino su Kurilų salomis, kartais net Aliaskos, o pagaliau viso pasaulio. Įdomu stebéti, — juo maskolių valstybé darosi didesné, juo, anot didžrusių, jos saugumui labiau grėsia kaimynai. Dar keisčiau: juo pastariejį yra silpnesni, mažesni, juo, rusų nuomone, jie yra pavojingesni ir délto jéga prijungtini ir nuginkluotini.

Tokiuo keliu šimtmečius éję ir mažesnius sudoroję, didžrusiai pagaliau atsidūré prieš Amerikos, antrojo milžino, kontinentą. Jo vardas kasdieninėj žmonių kalboj išreiškiamas JAV — Amerika. Sunku yra lyginti šiuos du milžinus vieną su kitu. Jiems néra bendro mato. Eurazija yra plotų milžinas, valdąs žmonių gausybes. Amerika, dolerių lobynas, vartojamos energijos neišsemiamas šaltinis, pramonés galiūnas ir organizacijos pavyzdys. Lygink didžrusių kilometrus su amerikiečių kilovatais; arba Sibiro užšalusių upių puikų gamtinį plentų tinklą su Amerikos visokeriopai išvystytu mechanizuotu transportu. Būdami sunkiai palyginami, jie patys nesupranta vienas kito ir kuris jų yra stipresnis, galingesnis, didesnis. Kartais vienas kito neįvertina, kartais pervertina. Tarpusavy matosi rimtai ir iš arti, ir iš toli, nes, iš kurio galo žiūrėsi, vienas nuo antro yra arba toli, arba arti.

Taip žiūrėdami, kiekvienas savo skyrium svarsto susidariusią padėtį: kiekvienas prieš antrąjį turi du frontus, kiekvienam sunkiausia karo padėtis — apsupimas. Iš artimosios pusės 300 km skiria Dežnevo aerodromą Sibire nuo Nomės aerobazés Aliaskoje. Vos keliolika dešimčių km Beringo sąsiauris (kartais užšala) skiria Sovietų Rusijos rytus nuo Amerikos vakarų Š. Pacifike. Ką tai reiškią dabar, kada žemės rutulys pagreitinto susisiekimo taip yra sumažintas? Bet kalendoriai rodo didesnį skirtumą. Paimkim Dežnevo aerodromą 1954 m. sausio 1 d. tuoj po vidurnakčio, sakysim, 0 val. 15 min. Kas bus tada Aleutų Attų saloje? Ten laikrodis rodys 11 val. 15 min. nakties, o kalendoriuj bus dar 1953 metų gruodžio 30 d. Kur dings gruodžio 31-ji, Naujųjų Metų laukimo diena? Mat, Dežnevas yra arti nuo Attų kilometrais matuojant, toli imant valandų matu. Visuomet tarp tų dviejų vietovių laiko skirtumas buvo, ir kol pasikeistų tarptautinis susitarimas, praeitų 25 val. laiko, t. y. daugiau kaip viena para. Kur kitur pasauly rasi tokį skirtumą?

Imkime dabar iš kitos pusės. New Yorkas yra pusseptinto tūkstančio km nuo Leningrado, tai tikrai toli, nors ir oro linija per Atlantą. O kai imsim jūros kelionę vingiais matuoti, tai susidarys daugiau 7000 km. Net laikrodžiai rodo šešių valandų laiko skirtumą. Tikrai, abi didžiosios valstybės yra toli viena nuo kitos ir tuo pačiu metu arti viena antros. Kur jos yra arčiau žemės paviršiuje, yra toliau laike, kur toliau erdvėje, yra arčiau laike.

Tokia yra Eurazijos geografiné padėtis Amerikos atžvilgiu.

ŠIAURĖS - RYTŲ EURAZIJA

Šiaurės - rytų Eurazijos sritys yra nuošalios ir izoliuotos nuo Sov. Rusijos bei sunkios ginti, bet ir pulti dėl klimatinių sąlygų yra taip pat labai netinkamos. Du pussiasaliai — Čukotskio ir Kamčatkos (toliau žymimi čk. ir Kč.) — siauromis sąsmaukomis sujungti su žemynu. Jų ilgis 400 ir 1200 km. čk. gale randame Dežnevo aerodromą, sovietų avangardą prieš Aliaską, už šimto km anapus Beringo sąsiaurio. Nuo Dežnevo šunkeliais aplink įlanką eina kelias per kalnus į Anadyrės prieplauką, iš kur koncentracijos vergų statomas geležinkelis per Ochotską (iki jo nuo Anadyrės yra tiek, kaip iš Maskvos į Paryžių, o iš ten dar antra tiek) į padoresnių kelių mazgą Tedinskį. Kč. gynybos bazė yra Petropovlovskio tvirtovė. Iš ten iki statomo geležinkelio yra kaip iš Kauno iki Koelno, o toliau iki Ochotsko dar tiek pat. Žiemos metu važinėjimas kartais visiškai neįmanomas. Audringą naktį tiek prisninga, kad gyventojams, norint išeiti iš savo namų, reikia liptį pro stogą, nes sniegas siekia aukščiau stogų. Nuotolis nuo svarbiausios rytų bazės čitoje yra kaip nuo Maskvos iki Portugalijos per visą Europą. Susisiekimas jūra taip pat keblus. Ochotskio jūra tarp žemyno ir Kč. yra ledinga, audringa, tirštai rūkuota, panaši į Hudsono jūrą Kanadoje. Jos uostai ilgam laikui sukaustomi ledo. Čia klimatas yra daug žiauresnis kaip Europoje. 25° geografinis laipsnis, kaip yra Dežnevas ir arčiau pusiaujo esąs vyriausias sovietų uostas ir tvirtové Pacifike Vladivostokas, — kuris yra geografiniame plote kaip Neapolis, — žiemą taip užšala, kad be galingo ledlaužio negalima jo pasiekti. Jo atstumas nuo Kč yra 2 tk. km, o nuo čk. — 4 tk. Dviejų pussiasalių nuotolis vieno nuo kito dar ryškiau įrodo šiuos plotus. Šioj srity tie milžiniški atstumai atsiverčia savo neigiamumu prieš sovietus tuo labiau, kad Amerikos bazės yra skaitlingesnės ir artimesnės prie sovietinių ribų. čk. trijų ménesių poliarinė diena palengvina vasaros puolimą, o ménesio žiemos naktis — gynimą.

Ši sritis yra retai apgyventa. Čiabuviai neskaitlingi. Koncentracijų stovyklų kaliniai sovietams neprielankūs ir menkai už juos kovotų. Be to, jie yra nukankintį ir labai išbadėję. Stovyklų administracija ir sargybos, kurios yra drąsios prieš beginklius, bailios prieš svetimuosius, kaip buvo patirta 1941 m. Lietuvoje.

Sovietai į šias sritis jau atkreipé dėmesį: darbo stovyklos yra įtaisytos čk. ir Kč. Spėliojama, kad vergai ten stato kelius ir įtaiso gynybai (suomiško tipo?) įtvirtinimus ir aerodromus. Gulag (glavnoje upravlenije lageriami — vyriausioji koncentracijos stovyklų valdyba) yra Maskvoje. Jai priklauso stovyklos ir keliai. Vietinis nesugebėjimas gintis liestų tiesiog centro autoritetą, ir pralaimėjimas pažeistų partijos reikšmę krašte ir užsienyje. Čia užatakuoti sovietai būtų verčiami traukti sustiprinimus bei tiekimą ir būtų įvelti į "atbulą" Korėjos operaciją. Sovietams puikiai pavyko ilgam laikui prirakintį Korėjoje kelias JAV divizijas ir čiulpti jų karo pramonę. Čia būtų atbulai, — jų kariai būtų prirakinti. Palikti šią sritį priešo valiai? Atidaryti vartus į Sibirą? Bet ten yra 17% rusų plieno, 25% anglies, 5% naftos gamybos. Sibire yra taip pat keli šimtai tūkstančių, o gal iki milijono, geriausių sovietų karių.

Sibiro kariai pirmajame kare (šeši korpai, kuriuose tarnavo daug svetimtaučių, tarp jų ir lietuvių) pasižyméjo kovose Lenkijoje 1914-15 m. Antrajam kare sibiriokai atrémé Hitlerio armiją Stalingrade. Jie ir dabar sudaro raudonosios armijos elitą. Užpuolus rytus, jų didžioji dalis būtų pririšta. Tolimas transportas neleistų iš karto sutelkti didesnių masių. Jie būtų nugalimi dalimis. Tai kenksmingiausias būdas kariauti. Dėvėtųsi riedmenys, vežimai, motorai ir tankai. Kaip juos taisysi, remonto bazėms esant už tūkstančių km? Jų pakeitimas taip pat būtų sunkus tokioje valstybėje, kur gamyba yra létesné, kaip Amerikoje. O gintis yra būtina.

Reikia pridėti, kad sumažėtų galimybė šias jėgas panaudoti Europoje, kas netiesioginiu būdu turėtų teigiamos įtakos vakariečių gynybai tenai. Sibiriokai šiandien neturi amerikiečių karių patyrimo, įgyto Korėjoje. Jų nuostoliai lemiamam mūšy būtų didesni. Bent dalį jų nugaléjus, būtų žymiai sustiprinta JAV įtaka kolonialinių tautų tarpe ir susilpninta sovietų nenugalimumo nuomoné, tai veiktų komunistų partijos ir gyventojų dvasią. Tremtinius šioje srityje išlaisvinus, būtų įgytas didesnio masto operacijų planavimo patyrimas.

Beringo jūra, kurioje reiktų veikti, yra žiauri, bet vistik švelnesné, kaip sovietų priešpuolio vieta Ochotske. Klimatas čia néra žiauresnis, kaip Aliaskoje arba Grenlandijos amerikiečių bazėje Thuléje. Veikti tokiame klimate amerikiečiai yra lavinami ir ruošiami. Tiekimas, apranga ir ginklai taip pat yra jau paruošti.

Lietuvis kopia altoriaus garbén.

Kiekviena tauta džiaugiasi ir didžiuojasi savo didvyriais. Juo daugiau turi savo tarpe didvyrių, juo kilnesné yra tauta. Didvyriais jaunimas seka, iš jų mokosi ir stiprybės semiasi visa tauta. O tie tautos didvyriai pasireiškia įvairiais pavidalais, kaip tautos vadai, kaip valstybių kūrėjai, kaip kovotojai už laisvę ir geresnį savo brolių gyvenimą, kaip dvasiniai gaivintojai, šventieji.

Mūsų tauta negali nusiskųsti tokių didžių vyrų stoka. Jų buvo ir yra mūsų tarpe. Jie švieté mųsų senoliams jų kovose, jie šviečia dabartinėse mūsų varganose dienose: vieniems geležiniuose pančiuose mirties ar išlaisvinimo belaukiant, kitiems už tautos laisvę, savo religinius įsitikinimus ir geresnį gyvenimą partizano milinę dėvint ir miškų glūdumose tamsiomis naktimis Dievo pagalbos šaukiantis, tretiems svetimuose kraštuose Tėvynės besilįgint ir už savo bei savo vaikų išsilaikymą sunkią tremties naštą nešant.

ARKIVYSKUPAS JURGIS MATULAITIS — ŠVENTASIS DIDVYRIS

Visi tikrieji didvyriai turi būti kilnūs idealistai, siekią ne savo asmeninės, bet artimo gerovės. Tai reikalauja didelės aukos. Délto ryškiausiai iš tų didvyrių yra matomas šventojo pavidalas, nes jis labiausiai aukojasi, kad žmonių tarpe kurtųsi Dievo karalystė. Šventasis paprastai ne tik savo laiko ir vietos aplinkoje didelius darbus daro, bet jo darbai prasiveržia pro laiko ir vietos ribas, jo vardas lieka amžiams, jo įtaka persikelia į kitas tautas ir ateities kartas. Jo šventi darbai iškyla virš visų šia žeme besirūpinančių didelių žmonių nuveiktų darbų, nes jie atsiremia ne žmogiškomis, o dieviškomis jėgomis. Žemiškieji didvyriai daugiau ar mažiau atsiremia šia žeme ir žmogaus jėgomis, o šventasis iškyla, kaip Dievo žmogus, Dievo ypatingas išrinktasis.

Ne visi šventi žmonės įkopia į altoriaus garbę. Tam reikia ypatingai herojiškų — didvyriškų darbų. Bet jie visi yra galingi savo moraline jėga, teikiančia savo aplinkai tų spindulių, kurie reikalingi klaikiems gyvenimo keliams nušviesti, su šėtonišku blogiu žemėje kovoti.

Ir lietuvių tarpe ne vienas šventumo atžvilgiu yra aukštai prašokęs savo aplinką ir savo tautiečius, bet tik vieną dar iki šiol turėjome iškeltą į altorių. Tai šventasis Kazimieras. Tiesa, tautybės atžvilgiu jį mėgina savintis ir mūsų kaimynai, bet nei mums, nei jam tai nekenkia, nes šventasis visus lygiai myli ir visus lygiai užtaria. Dabar kyla naujas šventasis, kurio né kilmės atžvilgiu niekas pasisavinti negalės, nors savo globa ir užtarimu pas Dievą jis nesutilps vienoje tautoje, — jo galės šauktis visos tautos ir visi žemės gyventojai. Tas naujai kylantis šventasis yra Dievo tarnas arkivyskupas Jurgis Matulaitis-Matulevičius, kurio palaimintuoju paskelbimo byla neseniai pradėta Romoje. (Oficialus bylos pradėjimo dokumentas buvo paskelbtas "Laiko" 93 nr.).

SUNKI JAUNYSTĖ

Būsimasis šventasis Jurgis Matulaitis yra Suduvos lygumų sūnus. Jo tėviškė yra keturi kilometrai nuo Marijampolės, ant Maironio apdainuotos Šešupės kranto, kur iš kitos pusės ošia gražus miškelis. Pamaldi ir darbšti Lietuvos ūkininkų Matulaičių šeima jau turėjo septynis vaikus, kai jų džiaugsmą padidino aštuntasis ir paskutinis, kuris buvo pakrikštytas Jurgio vardu. Tai buvo 1871 m. balandžio 18 d. Lūginės km., Marijampolės parapijoje.

Jauniausias paprastai labiausiai yra mylimas ir lepinamas. Bet mažajam Jurgučiui šio pavojaus nebuvo. Pusketvirtų metų esant, miré jo tėvelis, o dešimties sulaukus, paliko ir motina, tik iš aukštybių jį savo maldomis globodama. Jurgutis liko visiškai našlaitis, ir nuo to laiko prasidėjo jo sunki jaunystė ir daug kančių pareikalavęs tolimesnis gyvenimo kelias.

Matulaičių šeima buvo šviesi: jau du broliai mokėsi, o vienas iš jų buvo studentas. Vyriausias brolis Jonas, likęs namuose ūkininkauti, pradėjo Jurgį leisti mokytis į Marijampolę. Bet tolimas kelias per lietų ir šaltį, nepakankama priežiūra ir šaltas kambarys namuose nėjo jaunam mokiniukui į sveikatą. Prasidėjo kaulų džiova, kankinusi jį visą gyvenimą. Bet brolio studento paruoštas, pradėjo tuo pačiu keliu eiti gimnazijon. Čia didesne mokslo pažanga nepasižymėjo, nes sveikatos ir mokslo priemonių trūkumas tam nedavė sąlygų. Tačiau jis mokėsi kentėti ir tyliai nešti savo naštą, mokėsi nesiskųsti ir pasitikėti tik Dievu net tada, kai teko mokslą nutraukti. Baigęs penkias klases, savo pusbrolio, Kelcų gimnazijos mokytojo, buvo paimtas iš namų ir įstatytas to miesto kunigų seminarijon, kur prasidėjo naujas gyvenimas ir sužvito naujos viltys.

PER KOVĄ Į LAIMĖJIMĄ

Seminarijoje materialiai buvo aprūpintas, bet dvasiniai daugiau kentė, nes pagal to laiko papročius iš Matulaičio teko pasidaryti Matulevičium, kaip jau nuo seniau vadinosi jo globėjas pusbrolis Jonas Matulevičius. Lenkai mokytojai ir draugai jį pajuoké ir spaudė, nes žinojo, kad jis yra Lietuvos ūkininko sūnus. Tik savo dideliu kantrumu, darbštumu, pamaldumu ir gabumais jis nugalėjo savo aplinką ir prasimušė į pirmąsias eiles. Tačiau ir čia ilgai negalėjo būti. Rusų valdžia uždaré seminariją ir jam teko keltis Varšuvon. Varšuvoje jis vėl pirmavo savo draugų tarpe. Dėlto, baigus seminariją, jis buvo pasiųstas į Petrapilio Dvasinę Akademiją, kurioje ne tik gerai mokėsi, bet iš kitų išsiskyré savo pilnu dvasiniu subrendimu. Ten buvo įšventintas kunigu 1898 m. gruodžio 19 d., bet dar kurį laiką gilino studijas.

Pavikaravęs trumpai menkoje parapijoje ir vėl iš naujo susirgęs, išvyko į Vokietiją, o véliau į Šveicariją, kur gydėsi ir studijavo Friburgo universitete, geriausiu pažymiu įsigydamas teologijos daktaro laipsnį. Nors Friburge gydytojai surado jo ligos priežastį ir nustaté, kad tai yra kaulų džiova, nors ten teko pergyventi sunkią operaciją, bet sveikata pilnai nesugrįžo. Būdamas Varšuvoje vėl susirgo ir buvo visiškai arti mirties slenksčio. Bet nežinomi Dievo planai ir tie keliai, kuriais Jis žmogų veda. Ten jį jau bemerdintį surado kilnios širdies grafaitė Pliateraitė, kuri pradėjo rūpintis jo sveikata visa krikščioniška meile. Jis kėlėsi iš ligos ir sušvito vėl savo darbais Varšuvoje, kaip darbininkų vadas, Petrapilyje, kaip Akademijos profesorius, véliau Lietuvoje, kaip vienuolijų kūrėjas ir kaip Vilniaus vyskupas bei Lietuvos Apaštalinis Vizitatorius.

VIENUOLIŠKU KELIU

Petrapilio Dvasinėje Akademijoje jis tuojau įsigijo vardą, kaip geras profesorius ir šventas kunigas. Buvo paskirtas inspektoriaus pareigoms. Ir kai Akademijos inspektoriaus vieta prof. Matulevičiui buvo pirmoji pakopa į vyskupo sostą, visų nustebimui jis tos pareigos atsisaké. To atsisakymo priežastį mažai kas težinojo. Ne vienas lietuvis patriotas už tai net pyko. Bet kun. Jurgis pasirinko naują gyvenimo būdą, kad galėtų ir pats tobuléti, ir savo artimui bei tautai geriau tarnauti. Jis pasirinko vienuolišką kelią.

Rusų valdžia, norėdama išnaikinti vienuolijas, neleido joms priimti naujų kandidatų. Taip baigé išmirti beveik visos Lietuvoje gyvavusios vienuolijos. Marijonų vienuolija, kurį Lietuvos švietimo ir religiniame darbe turėjo didelių nuopelnų, teturėjo vienintelį savo generolą senelį kun. V. Senkų. Ir prof. J. Matulevičius pasiryžo tęsti jo darbą. Jis, susitaręs su kun. Senkum ir gavęs reikalingus bažnytinius leidimus, pradėjo organizuoti siaptą ir gyvenimo aplinkybėms pritaikytą Marijonų vienuoliją. Į ją jis sutrauké gabiausius tobulesnio gyvenimo trokštančius kunigus, su

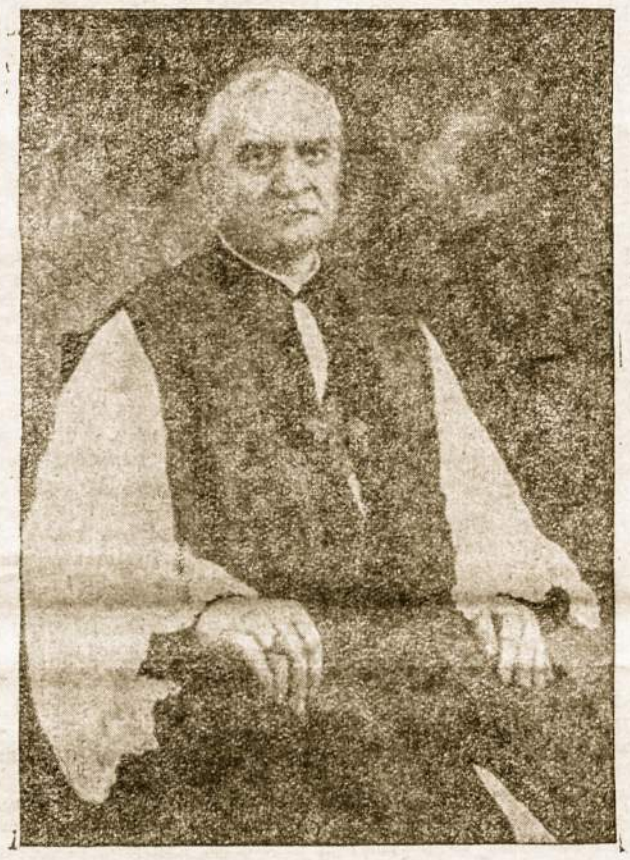

jais persikėlė į Šveicariją ir ten paruošė juos dvasiniam gyvenimui. Ten jis paruošė naujus modernius įstatus ir parašė instrukcijas — vienuoliško gyvenimo nurodymus. Jurgio Matulevičiaus suorganizuota vienuolija išsiplėté ne tik Lietuvoje, bet ir kituose kraštuose. Ji dirba ir dabar jo pradėtąjį darbą.

VYSKUPO SOSTE

Lietuvon kun. Jurgis Matulevičius tegalėjo grįžti tik 1918 m. Tuo laiku Vilniaus vyskupo sostas buvo tuščias ir buvo jieškoma jam kandidato. Visų akys nukrypo į švento gyvenimo vyrą — Jurgį Matulevičių. Jis to nenorėjo ir visomis priemonėmis stengėsi vyskupo garbės išvengti. Jis norėjo dirbti savo vienuolijoje, savo tautoje, niekam nežinomas ir tylus. Bet Dievas jį šauké, tauta reikalavo ir Apaštalų Sostas priverté tas pareigas priimti. Tačiau su tomis pareigomis vyskupui Matulevičiui prasidėjo kryžiaus keliai.

Vilniuje tada kovojo tarp savęs lietuviai, lenkai ir gudai. Jis ėjo iš rankų į rankas. O vyskupui reikėjo su visais rasti kalbą, visus suprasti ir nepasiduoti į pinkles įtraukti. Labiausiai jį prikankino lenkai, ypač tada, kai Želigovskis klastingai Vilnių užgrobė ir lenkai ten įsiviešpatavo. Vilniaus vyskupui J. Matulevičiui ten teko iškęsti įvairias intrygas, šmeižtus, skundus, neteisingus užsipuolimus ir net grasymus. Jis kenté ilgai, net septynis metus, kol pokariné tvarka aprimo ir Šv. Tėvas Pijus XI leido iš tų pareigų pasitraukti. Jis iš ten pasitrauké ne dėl to, kad nemokėjo valdyti vyskupijos ar nebuvo tinkamas, bet kad Dievo ir žmonių reikalai nenukentėtų. Jis nuvyko į Romą, kaip Vilniaus vyskupas - kankinys, sunkiai ir skaudžiai iškentėjęs savųjų ir svetimųjų persekiojimus.

SAVOJE TĖVYNĖJE

Romoje vysk. Matulevičius buvo pakeltas arkivyskupu ir paskirtas Lietuvos bažnytinių reikalų tvarkyti su pilnais įgaliojimais, kaip Apaštališkas Vizitatorius. Tai retas istorijoje įvykis, kad tos pačios tautos žmogus būtų skiriamas tokioms pareigoms, bet kartu buvo jo didelis įvertinimas. Bet ir savoje tėvynėje dar daug vargo turėjo pakelti ir daug kentėti, kol pavyko sutvarkyti Bažnytinę provinciją, priklausomą tiesiogiai nuo Šventojo Sosto. Kartu su Lietuvoje esančiais vyskupais jis įkūré penkias vyskupijas su metropolija Kaune. Tada pradėjo spręsti sunkiai išsprendžiamą konkordato su Šv. Sostu klausimą. Ir tai jam pavyko dėl mūsų pačių kaltės tik 1927 m. Kai projektas buvo baigtas ir pasiųstas Romon, jis staigiai susirgo ir, operacijos nepakėlęs, iškeliavo atsilimti savo atpildo iš To, Kuriam visą gyvenimą šventai tarnavo. Jis miré 1927 m. sausio 27 d. Kaune.

ŠVENTUMO GARSAS

Koks gyvenimas, tokia ir mirtis. Arkivyskupo Jurgio Matulaičio-Matulevičiaus gyvenimas buvo persunktas Dievo ir artimo meile. Jo troškimas — būti nežinomam, užimti menkiausią vietą ir paprasčiausias pareigas, jei tik tas būtų naudinga Dievo garbei ir žmonių sieloms. Jis kentėjo ligą, persekiojimus su didvyriška kantrybe, atremta pasiaukojimu ir atsidavimu Aukščiausiajam. Ir mirdamas jis dar rūpinosi savaisiais. Jo testamentas savo tautai buvo trumpas, bet aiškus: **"Rikiuokitės ir pasišvęskite"**. Tai reiškia vieningai dirbti ir aukotis. Tas svarbu visuomet, kada dirbama aukštesniam tikslui, kuris reikalauja ir didesnių pastangų. Tas testamentas svarbus ypač šiuo metu, kada priešas yra galingas, o mūsų jėgos išsklaidytos. Dėlto jo šventumo garsas, kyląs iš jo pasiaukojimo ir krikščioniškos meilės, parodytos gyvenant šioje žemėje, mus įpareigoja sekti jo pėdomis ir melsti Dievą, kad šis didysis mūsų tautos Sūnus būtų tinkamai pagerbtas, tai yra, kad būtų pakeltas į altorių garbę. Jis yra to vertas. To turi būti verta ir jo tauta.

P. Stakys.

Partizanų daina

Aš paklydau bevaikščiodams
Ir atradau namelius.
Apsipyliau ašarėlėm,
Prisiminiau tėvelius...

Seniai pioviau lankoj šieną,
Seniai šėriau žirgelius.
O dabar atskirtas, vienas
Aš klajoju po laukus.

Motinėle, kam auginai
Ir kam laiminai mane?
Aš dabar atskirtas, vienas,
O Tu sėdi vagone...

Mano tėvas, motinėlė
Seniai vargsta Sibire...
Jie nežino, kad jų sūnus
Dar vaikščioja gyvas čia.

Kad sugrįžčiau į Tėvynę,
Į savuosius namelius, —
Apkabinčiau medžio kryžių
Ir savuosius tėvelius...

PROF. KAZIMIERO PAKŠTO SUKAKTIS

Šių metų birželio 29 d. prof. dr. Kaz. Pakštui suėjo 60 amžiaus metų. Jis yra kilęs nuo Užpalių, Utenos apskr. 1913 m. nuvyko į Ameriką ir ten sunkiu darbu ir didelėmis pastangomis prasimušė į šviesesnę ateitį. 1918 m. baigė Fordhamo universitetą. Jau nuo 1915 m. jis yra "Vyties", jaunimo laikraščio redaktorius ir vienas entuziastiškiausių Amerikos katalikų veikėjų. 1916 m. Lietuvių Taryba pasiunté jį su kitais atstovu į Europą Lietuvos laisvės propagandai. Būdamas Šveicarijoje, Friburgo universitete baigė geografijos mokslus daktaro laipsniu. Grįžęs į Ameriką redagavo "Darbininką", véliau "Draugą".

Nuo 1925 m. Lietuvos universitete buvo geografijos profesoriumi, o nuo 1938 taip pat ir Rygos universitete. Nuo 1930 m. Ateitininkų Federacijos vadas, iki pat išvykdamas į Ameriką. Nuo 1939 m. vėl profesoriavo įvairiose Amerikos mokyklose, o dabar profesoriauja Pittsburgo universitete. Prof. Pakštas yra vienas geriausių kalbėtojų, vienas iš daugiausiai pasaulio apkeliavusių. Jis pasižymėjo originaliomis ir dinamiškomis mintimis, taip pat savo nepaprastai plačiomis pažintimis su kitų tautų žmonėmis: politikais ir mokslininkais.

Žymiam mūsų tautos mokslininkui ir krikščioniškų - tautiškų minčių skleidėjui lietuvių bei kitataučių tarpe tenka palinkėti sėkmės kovoje už laisvą Lietuvą.

AKTYVINA SIENŲ STUDIJAS

D. Britanijoje gyvena, palyginti, daug lenkų, kurie ten pastaruoju metu, gautomis žiniomis, pradėjo varyti sustiprintą akciją, kad Vilniaus kraštas priklausytų Lenkijai ir ateityje. Tokių, kurie, kaip anksčiau Eltoje minėtasis kun. Majevskis, be to, lenkų bendruomenės Kanadoje pirmininkas arba Venecueloje, viešai skatintų lenkus nereikšti pretenzijų į jiems nepriklausančias sritis, kol kas téra, palyginti, nedaug. Savo sienų studijas ruošiasi pagilinti ir lietuviai. Viešai lietuvių teisių ginti gyviau negu ligi šiol rengiasi ir kai kurie to klausimo specialistai. Prof. K. Pakštas skelbia, kad jis sutinka jau gana daug lenkų, kurie želigovskio žygio pakartoti nenorėtų. Jo nuomone, sienų klausimu būtų įmanoma lengviau susitarti prieš karą negu jam einant. Konkrečiai tuo reikalu galėtų ką pozityvaus padaryti mišri iš abiejų pusių sudaryta komisija. Arba būtų galima pradėti pasitarimus, kad ir per valstiečių ar krikščioniškuosius internacionalus. Tremtinių spaudoj vis daugiau girdėti balsų, kad numatytieji Bermudos ir véliau keturių didžiųjų pasitarimai galės būti paruošiamasis įvadas į taikos konferenciją. Lietuvos ministeris Vašingtone p. Žadeikis yra taip pat įspėjęs mūsų veiksnius, kad atsidėję ruoštųsi taikos konferencijai.

KNYGA APIE ARGENTINOS LIETUVIUS

Chicagoj leidžiamas dienraštis "Draugas" pradėjo spausdinti **Henriko Lukaševičiaus** neseniai parašytą romaną iš Argentinos lietuvių gyvenimo. Autorius yra gyvenęs Argentinoje ir gerai pažįsta mūsų lietuviškų kolonijų gyvenimą. Kiek iš gvildenamų dalykų galima spręsti, knyga bus ypatingai įdomi. Reikia tikėtis, kad véliau šis romanas, pirmą kartą aprašąs Argentinos lietuvius, bus išleistas atskira knyga. Argentinos lietuviams ši knyga bus tikrai įdomi, nes primins tas dienas, kurios seniau buvo praleistos.

Paragvajus - upių šalis

VLADAS VESELAUSKAS

Pereitų metų mano kelioné į Paragvajų paliko man daug malonių prisiminimų. Šiais metais taip pat panorau aplankyti šį upėmis išraižytą kraštą. Po keturiasdešimties valandų kelionės sustojau Posadas mieste. Sekmadienį, birželio 14 d., (tą dieną įvažiavau į Posadas) praleidau p. p. Firevičių šeimos židinyje. Susitikau ir kitus šio miesto lietuvius. Pirmadienį, birželio 15 d., persikėliau į Encarnacion, t. y. į Paragvajaus pasienio miestą. Šiame Paragvajaus mieste ir apylinkėse gyvena keli Lietuvos rusai sentikiai, bet jie patys save laiko lietuviais. Teko sutikti p. Makarevičių. Beveik visa jo šeima gyvena Buenos Aires mieste. Jis man pasakojo, kad jų tarpe yra gyvenęs Buenos Aires lietuviams pažįstamas p. Pranas Leščius. Taip pat yra gyvenęs vienas Lietuvos Pasiuntinybės Vokietijoje tarnautojas, kuris apie 1938 m. išvyko į Buenos Aires (greičiausiai grįžo į Lietuvą, nes mūsų tarpe, kiek žinau, joks Lietuvos Pasiuntinybės Vokietijoje tarnautojas nėra gyvenęs Vl. V.). Encarnacion apylinkėse gyvena dar p. p. Kazlauskai, Mykolo Pypkino šeima ir Šimonis. Taip pat teko sutikti ir p. Karolio Zauerhageno šeimą iš Ariogalos. Jis verčiasi sausainių gamyba. Yra tremtinys ir liepos 17 d. žadėjo būti Buenos Aires mieste, nes jo sūnaus šeima, taip pat tremtiniai, atvyksta iš Australijos į Paragvajų. Labai teko apgailestauti, kad perdaug vėlai sužinojau ir jau nebespėjau aplankyti Encarnacion miesto policijos tardymo skyriaus viršininko. Jis yra lietuvis ir vadinasi Navickas.

Birželio 17 d,. trečiadienį, anksti rytą iš Encarnacion traukiniu išvažiavau į Paragvajaus sostinę Asuncion. Ši geležkelio linija yra pirmoji, kuri buvo pravesta Pietų Amerikoje. Asuncion mieste gyvena jau iš pereitų metų mano apsilankymo pažįstamas tremtinys kaunietis inž. Jonas Ivanauskas su šeima. Jis dirba Viešųjų Darbų Ministerijoje. Jo dukté Dalia lanko medicinos fakultetą, o vyresnysis sūnus — gimnaziją. P. Ivanauskienės lydimas, aplankiau p. L. Ševelovaitę-Flescher. Ji yra panevėžietė ir baigusi žeimelio keturklasę. Jau aštuoniolika metų gyvena Asuncion mieste. Jos vyras yra rusas, nors pavardė yra visiškai vokiška. Tarnauja Paragvajaus kariuomenėje kapitonu. Jų namuose radau kitą rusą Andreiev, kuris yra Paragvajaus kariuomenės pulkininkas. Man pasakojo, kad ir vienas lietuvis, Kiela, yra Paragvajaus kariuomenės karininkas. Būčiau linkęs tikėti, kad Paragvajus yra vienintelė Pietų Amerikos valstybė, kurios kariuomenėje dar dirba svetimtaučiai karininkai. Nors p. L. Ševelovaitę-Flescher aplankiau kaip savo tautietę, bet iš tikrųjų atsidūriau tarp uniformuotų aukštų Paragvajaus kariuomenės kariškių.

Labai maloniai buvau priimtas vieno Kauno žydo, Benjamino Lipšico. Jis iš Lietuvos į Asuncion atvažiavo 1940 m. Yra matęs sovietų dalinius Kaune. Jis visur save vadina tik lietuviu ir nerodo sovietams simpatijų. Ekonomiškai yra gerai įsigyvenęs. Turi dviejų aukštų namus geroje miesto zonoje. Namuose įrengti visi patogumai. Man jis pasakojo, kad dar du Lietuvos žydai, Brudnikas ir Indisch, gyvena Asuncion mieste, bet man jų neteko matyti, nes mano laikas buvo labai ribotas. Kada Benjaminas Lipšicas pakvieté mane vakarienės į savo namus, prisirinko daugiau žydų, kurie buvo gimę Argentinoje, Entre Rios provincijoje. Lipšico žmona taip pat Entre Rios provincijoje gimusi žydaitė. Aš visiems tapau tautiečiu, — Lipšicui, kaip lietuvis, o kitiems, kaip iš Argentinos atvykęs.

Išbuvus Paragvajuje dešimt dienų, kasdieniniai reikalai mane verté grįžti atgal į Buenos Aires. Grįžau pro Clorindą, t. y. skirtingu keliu, negu nuvažiavau. Pakeliui sustojau Resistencia mieste, jau Argentinoje. Šiame mieste sutikau keturis lietuvius: Petrą Varnecką, turintį automobilių taisymo ir dažymo dirbtuvę, Stasį Urniežių, laikantį barą ir restoraną. Jam talkininkauja Bronius Vaičiulėnas. Resistencia miesto centre kavą pardavinėja, kaip savininkė, Doma Jonušienė. Ji prieš metus atvykusi iš Vokietijos. Resistencijos uostas Barranqueras yra aštuonių kilometrų atstume nuo Resistencijos. Čia taip pat gyvena vienas lietuvis, Jonas Liubinas. Jis yra vienos smėlinės darbininkų prižiūrėtojas (capataz). Gyvena savuose namuose. Vilela miestelyje, šalia Resistencijos, yra švino fabrikas. Šio fabriko darbų vedėjas (jefe) yra lietuvis Romualdas Čepulis. Šiame fabrike dirba ir kitas lietuvis Petras Rušas

Antroje Paranos upės puséje, t. y prieš Barranqueras, yra kitas miestas — Corrientes. Ten lietuvis Antanas Jonušas turi muilo ir žvakių fabriką. Dabar stato aliejaus fabriką, kuris kaštuosiąs du milijonus pesų. Antaną Jonušą sutikau Resistencijos mieste. Manęs prašé, kad dar dienai pasilikčiau ir aplankyčiau jo fabriką. Nors ir norėjau pasilikti, bet laiko stoka neleido tai įvykdyti.

Baigdamas noriu pabrėžti, kad tiek Posadas, tiek Resistencia lietuviai ekonomiškai yra gerai įsigyvenę. Visi yra sukūrę mišrias šeimas, bet jų žmonos gerai yra išmokusios lietuviško vaišingumo.

AKINIAI VIETOJ AUSŲ

San Paulo, Brazilijoje, universiteto profesorius, kuris nustojo klausos, susirūpino šį trūkumą kaip nors pašalinti. Kaip žinoma, ligšiol klausai taisyti mikrofonai buvo įstatomi į ausis. Jie yra sagos dydžio ir įtaisyti į ausis nesudaro nei grožio, nei patogumo, nei malonumo. San Paulo profesorius mikrofonus įtaisė akinių koteliuose. Tokiu būdu šie mikrofonai visai nematomi. Kai profesorius pradėjo naudoti tokius akinius, jo kolegos nusistebėjo, nes jiems atrodė, kad jų kolega išsigydė nuo kurtumo. Iš tikrųjų gi jis naudojo mikrofonus, tiktai paslėptus akiniuose.

Šis išradimas yra patogus dar ir todėl, kad daugelis žmonių akinius mėgsta nešioti, kad... gražu, nors jiems ir nereikalingi.

* **Irena Pavilanienė** baigė Montrealio un-to humanitarinių mokslų kalbų skyrių magistro laipsniu ir dabar universitete désto rusų kalbą.

KOMUNIZMO PAGRINDAI

J. VENCKUS S. J.

III

AR RELIGIJA — ŽMONIJOS OPIUMAS?

"Religija yra žmonijos opiumas". Tuos žodžius yra parašęs Marksas savo knygoje: "Hegelio Filosofijos Teisės Kritika". Jis rašo beveik pradžioje: "Žmogus kuria religiją, o ne religija žmogų. Religija yra iš tikrųjų paties žmogaus įsisąmoninimas ir savęs įvertinimas, kol jis dar nerado pasaulyje tvirto pagrindo po savo kojomis. Žmogus nėra koks abstraktas, sėdįs kojas susikryžiavęs prie to pasaulio vartų. Žmogus priklauso žmonių bendruomenei: valstybei, draugijai. Šita valstybė, draugija daro religiją, kuri yra žmogaus sąmonė, bet iškelta laukan. Religija yra šito išorinio pasaulio teorija... garbės dalykas, entuziazmas, moralinė prievarta, pasaulio iškilmingas papildymas... Religija yra prislėgtos žmonijos dejavimas, yra beširdiškojo pasaulio jausmas, yra bedvasio pasaulio dvasia. **Religija yra žmonijos opiumas.**" Marksas toliau sako, kad religija yra išsvajotoji laimė tos žmonijos, kuri gyvena šitoje ašarų pakalnėje. "Kas kritikuoja religiją, jis nuskabo išsvajotas gėles, kurios puošia jo grandines. Dalykas yra ne tai, kad žmogus turi nešti grandines be išsvajotų papuošalų, bet kad jis turi numesti nuo savęs grandines..." Taigi Marksui religija yra kaip kokia svajonė, kuri nieko bendra neturi su tikrove. Tai graži pasaka apie būsiančią laimę žmonijos, kuri eina grandinėmis apkaustyta per šitą ašarų pakalnę. Marksistai labai dažnai kalba apie tą opiumą. Tikrumoje, tas išsireiškimas "Religija yra žmonijos opiumas" nėra paties Markso išgalvotas, bet jis tą sakinį paėmė, berods, iš Bruno Bauer (1809 - 1882), kuris buvo didelis krikščionybės priešas ir kuris patarė krikščionybę pakeisti **antropologija**, t. y. mokslu apie žmogų.

Koks panašumas yra tarp religijos ir opiumo? Kas yra opiumas? Opiumas yra cheminis junginys išspaustas iš aguonos vaisių, iš dėžučių. Augalo moksliškas vardas yra **Papaver somniferum L.** Opiumas pradžioje sužadina nervus, žmogus pasidaro linksmas, vėliau jis pasidaro mieguistas, dvasia nupuola, mintys pradeda maišytis, protas atbunka. Gydytojai kalba, kad opiumas yra vienu žodžiu analgesikas ir hipnotikas. Taigi pagal Marksą religija daro tą patį: mažina skausmus ir migdo sąžinę, kad nejaustų tų neteisybių, kurių yra tiek daug. Iš tikrųjų pagal Marksą, religijos likimas jau buvo išspręstas, priimant dialektinį materializmą. Jeigu priimi materializmą, tai religijai jau nebėra vietos. Kas supranta liaudį, proletariatą, darbininkų mases, gerai žino, kad jų nesujaudinsi, nesužavėsi kokia sausa dialektine filosofija ir jų nepritrauksi. Todėl darbininkų masėms yra sakoma, kad religijos nereikia, nes buržuazija naudoja religiją, kad geriau galėtų darbininkus išnaudoti. Darbininkai turį neturtą kaip iš Dievo rankos priimti ir su savo sunkiu likimu susitaikyti. Už tai danguje jiems geriau būsią. Taigi išeina, kad religija yra viena iš daugelio buržuazijos priemonių darbininkams išnaudoti, jog sau daugiau turtų susidėtų. Taip kalbant jau galima darbininkų mases įkaitinti ir sukelti neapykantą ne tik prieš buržuaziją, bet ir prieš pačią religiją, prieš Bažnyčią ir kunigus, kurie tą religiją skelbia. Išeina, kad kunigai yra kokie buržuazijos tarnai iš vienos pusės, ir liaudies priešai — iš kitos pusės.

Marksizmas daro kelias labai didelės klaidas:

1) Jis savo kovoje tyčiomis neskiria religijos nuo religijos: jis meta į vieną puodą katalikybę su visomis protestantų sektomis, su pravoslavija, su pagoniškomis tikybomis. Katalikų Bažnyčia atsako tik už savo darbus. Visų pirma marksizmas perdeda Bažnyčios galę žemiškuose dalykuose. Kada krikščionybė atsirado, tada viešpatavo vergija, — visi turtingieji turėjo savo vergus. Bažnyčia nemanė, kad būtų buvę gera pasakyti visiems vergams: "Bėkite nuo savo ponų". Bažnyčia krikščionino širdis, kol nauja dvasia atėjo. Bažnyčia nesikiša net ir į savo pavaldinių žemiškus turtus. Jeigu reikia bažnyčias statyti, Bažnyčia prašo, kad duotų. Jeigu duoda, gerai. Jeigu kas nenori duoti, nors ir turi, neverčia. Bažnyčia nėra žemiškųjų turtų dalintoja.

2) Visiškai yra neteisinga sakyti, kad Bažnyčia nesirūpina darbininkija. Pakanka pasiskaityti popiežiaus Leono XIII, vėliau Pijaus XI enciklikas, kad įsitikinus, jog Bažnyčia aiškiai įpareigoja darbdavius duoti teisingą atlyginimą už darbą, kad darbininkas galėtų su visa savo šeima tinkamai ir pasiturinčiai gyventi. Darbdavio yra šventa pareiga, kuri riša jo sąžinę, atlyginti darbininkus gerai. Bažnyčia nieko daugiau ir negali daryti. Ji negali priversti jėga turtingųjų, kad savo turtus padalytų.

3) Visiškai nematyti, kodėl Bažnyčia turėtų ypatingai rūpintis kapitalistais, kad jie dar daugiau praturtėtų. Visų pirma dauguma kapitalistų nėra katalikai, yra ar žydai, ar protestantai, ar kokie liberalai, ar netikėliai. Kodėl Bažnyčia turėtų būti suinteresuota, kad jie visi dar daugiau didintų savo kapitalus? Juk jie nepadės bažnyčių statyti, išlaikyti katalikiškas mokyklas ir kitokią Bažnyčios labdarybę!

4) Pagaliau tie patys kapitalistai nejaučia jokio reikalo, kad Bažnyčia jiems padėtų. Jie patys moka savo reikalus apginti.

5) Mūsų laikais Bažnyčia daugiausiai yra palaikoma darbininkų žmonių, o ne kapitalistų, nors kartais ir pasitaiko, kad turtingas katalikas steigia Bažnyčiai universitetus ar kolegijas. Daugiausiai tai paprasti žmonės išlaiko Kat. Bažnyčios mokyklas, misijas, stato bažnyčias. Taigi Bažnyčia turi didelį interesą, kad darbo žmonės gerai uždirbtų, tada ir Bažnčiai daugiau išeina į naudą

6) Bažnyčios senas patyrimas rodo, kad ir tikėjimui ir dorybei išeina į naudą, jeigu žmonės savo žemiškus reikalus tinkamai gali aprūpinti. Rodos, vysk. Ketteleris sakydavo, kad trumpiausias ir tikriausias kelias į žmonių širdis eina per pilvą. Bažnyčia visados meldėsi ir meldžiasi, kad Dievas apsaugotų žmoniją nuo maro, bado, ugnies ir karo. Kada prasidėjo Pirmasis Pasaulinis karas, Austrijos karalius paprašė, kad popiežius laimintų Austrijos ginklus. Popiežius griežtai atsisakė tai daryti, sakydamas, kad laiminąs taiką, o ne karą. Taigi Bažnyčia nelaimino net katalikiškos šalies, Austrijos, ginklų. Kada popiežius kalbėjo apie komunizmą ir jį smerkė, visados pridėdavo žodžius "ateistinis, bedieviškas" komunizmas. Jeigu komunizmas neskelbtų **bedievybės** ir jos skaudžiai nepersekiotų, Bažnyčia nesikištų į jo grynai žemiškus reikalus. Kol komunizmas prievarta vers žmones būti bedieviais, tol kova tarp Bažnyčios ir tikinčios žmonijos iš vienos pusės ir Marksizmo iš kitos pusės nepasibaigs. Bebel ištarė 1893 m. šituos žodžius, kad marksizmas turi vieną didelį priešą, tai yra katalikybę. Nors komunistai, kol paima viršų, mėgsta sakyti, kad duos religijos laisvę, nes religija yra privatus dalykas, bet rusų komunizmo praktika aiškiai parodė, kaip jie tą laisvę supranta. Kada buvo pirmą kartą Hagoje daroma marksistų programa, tai tie žodžiai, kad **religija yra laisva kaip privatus dalykas**, kitiems marksistams nepatiko ir pasiūlė išmesti iš marksistų programos. Jeigu tie žodžiai visgi pasiliko programoje, tai įvyko dėka Liebknechto, kuris patarė palikti, kad **"apgautų praščiokus ir suviliotų kaimiečius"**. Komunizmas yra žmogaus širdies problema. Komunizmas per žmones iškilo į viršų ir tų pačių žmonių bus nugalėtas. Kiekviena žmonijos karta turi teisę savo proto įsitikinimus persvarstyti. Ateis kada nors ir tokia Rusijos karta, kuri patrauks komunizmą į savo proto teismą. Abraomas Lincoln yra gražiai pasakęs: "Vienus žmones galima apgaudinėti visą laiką, kitus tik kai kurį laiką, bet visų žmonių ir visais laikais negalima apgaudinėti."

Yra liūdna matyti, kad daug darbininkų pasirenka savo tikėjimo ar religijos dalykuose vadovu žmogų, kuris pats religijos neturėjo. Marksas gimė žydiškoje šeimoje Tryre (Vokietijoje) 1883 m. gegužės 5 d. Karoliui Marksui esant šešerių metų amžiaus, jo tėvai ir visa šeima perėjo į protestantizmą, nes tada lengviau būdavo gauti valstybinę vietą. Šiaip jau protestantizmas neturėjo nei pačiam Karoliui, nei jo visai šeimai jokios reikšmės, nes nė vienas iš jų niekados nepraktikavo jokios religijos. Karolis Marksas buvo pasirinkęs sau Aeschylo Prometėjaus posakį: "Vienu žodžiu. aš neapkenčiu visų dievų." Iš šito sakinio jis neišskyrė nei žydų Jahvės, nei krikščionių Dievo. Ir šiandien marksizmas nekenčia Dievo. Jeigu komunistai nekenčia Dievo, nejaugi ir mes turime būti verčiami Jo nekęsti. Ir kodėl?

SKAUTŲ SKYRIŲ veda vyr. skltn. Vyt. Namikas

VL. KUPRIS

AUDRINGĄ NAKTĮ SKAUTAI BUDĖJO

(Tęsinys)

— Adjutantas, ištiesk virvę! Visi susiima ir virtine eina paskui mane! — skiltininko balsas nutrūko: jis riedėjo nuo stataus kranto.

— Atsargiai! Apačioj upė! Laikykitės už virvės! — šauké iš apačios.

Virtiné laimingai nusileido.

— Kas žino artimiausią brastą?

— Aš — atsiliepé iš kito galo plonas balselis.

— Eikš, Petruk, vesk!

Po valandélės jie perbrido upę. Prieš jų akis, už kelių šimtų metrų degé balti trijų aukštų rūmai.

— Pirmyn!

Kaip jie nustebo, radę prie rūmų tik kelis vyrus.

— Kodél neginat? Kur ponai? — — šauké skiltininkas.

Buvusieji ten iš karto sumišo, pamatę prieš save nematytus vaikinus. Jie pasiskubino pasišalinti, tik vienas iš jų, buvęs savanoris, Mickus suprato dalyką ir viską skautams išaiškino.

— Sakai — jie miega! Ir negalima prikelti! Nežinai, kuriame aukšte jų miegamieji?

— Trečiame.

— Ar nežinot kopečių?

— Ne.

— Tamsta bék žmonių į pagalbą šaukti. Mes bandysim...

Tuo tarpu trečiame aukšte nežmoniškai kas suriko ir émé daužytis.

— Jie sukilo, bet gal išeit negali, bék tamsta žmonių!

Žmogus greit dingo parke.

— Broliai, šen virvę! Adjutantas rišk veržiamąją kilpą!

— Jau!

Sumanusis skiltininkas valandélę pažiūrėjo į deganti stogą ir į trečio aukšto balkoną.

— Jūs visi eikit prie durų ir méginkit jas atidaryti. Jej pasiseks, išveskit visus žmones, o paskui gelbékit turtą. Lauke pasilieka tik sanitaras, pasiruošęs kiekvienu momentu suteikti pirmąją pagalbą.

Skautai sujudo vykdyti įsakymą. Rūmuose visi sukilo. Trečiame aukšte šauké moterys:

— Téve, ateik, atrakink!

— Pamečiau raktus! O Dieve...

Kelių kambarių durys buvo bendromis pastangomis išverstos. Ponas, ponia ir visi kiti gyventojai buvo išgelbéti. Drausmingi ir energingi skautai, tarnų nurodomi, gelbéjo grafų brangenybes.

Stogas jau baigé degti. Viduj buvo trošku nuo dūmų. Užsidegę dūmtraukiai įtrauké liepsną į kambarius. Ilgi liepsnos liežuviai laižé sienas, grindis ir rijo viską, kas jiems kelią pastodavo. Ponas ir ponia buvo sanitaro priežiūroje. Jis daug pasidarbavo, kol juos atgaivino. Jaunutis grafo sūnus stovéjo prie motinos ir, įkišęs pirštą burnon, grožéjosi tuo nepaprastu vaizdu. Staiga ponia ne savo balsu suriko:

— Kur René ir Alduté?

Ji pradéjo plaukus rauti nuo galvos.

— Tévai, tu turi raktus nuo jų kambario.

Grafas įbégo į degančius rūmus. Po valandélės jį išnešé pusgyvį.

— Koridorius užgriuvęs, — paaiškino skautai.

Adjutantas paprašé tarnų, kad ponus nuvestų į nuošalesnę vietą. Skautai pasigedo savo viršininko, kuris kažkur dingo. Pradéjo rinktis žmonés. Mickaus vedami, jie iš apatinio aukšto išnešé visus brangesnius daiktus. Iš antros pusés rūmų pasigirdo baisus lūžtančio stogo ir lubų kritimas. Žmonés išsigando. Staiga — trečiojo aukšto kampiniame lange pasirodé apdegęs, sutaršytais plaukais vaikinas ir šauké:

— Vyrai, nestovékit! Eikit saugot trobesių, kurie dar nedega!

To vaikino įsakymas turéjo neįvertinamos galios. Žmonés jo paklausé, ir kiti dvaro trobesiai išliko ugnies nepaliesti. Tuo laiku tas vaikinas nuleido virvę ir pats pradéjo leistis žemyn. Ne vienas leidosi: prie savęs turéjo prisirišęs apalpusią jauną merginą.

— Valio! Brolis skiltininkas! — nudžiugo skautai.

Tai matę žmonés savo akimis netikéjo. Beveik iš pačios ugnies jis išnešé merginą. Jis pailsęs. Prakaitas bėga per veidą. Uniforminés bliūzés tik skuteliai likę. Iš nosies veržiasi kraujo srovelé.

— Sanitare, imk! — sušuko.

Vél lipa virve aukštyn.

— Brolau, nelipk! Virvé tuoj nudegs! — šaukia skautai.

— Nelipk! O Dieve! — šaukia moterys ir vyrai.

Jaunas riteris skuba. Nori aplenkt liepsną, nori išgelbéti dar vieną gyvybę.

— O Dieve! — išsiveržé iš visų lūpų.

Virvé nudegé, nutrūko. Jis krenta. Nusitveria už antro aukšto langinés. Virvé jo rankoj. Jis suriša kilpą. Meta. Vikriai mesta kilpa užsinéré už trečiojo aukšto lango rankenos. Užlipo. Dingo. Valandélé — ir jis su antra mergina leidžiasi. Ant jų krenta nuodéguliai. Jų rūbai užsidega. Skiltininko veidas visas kruvinas. Jau netoli žemé. Du kūnai krenta ant smarkiai įtemtos antklodés. Netrukus juodu pramerkia akis. Aplink juos skautai, minia žmonių. Atbéga ponai. Alpdami bučiuoja kruviną skiltininko veidą.

Ir maté apylinkés žmonés vaizdą, ir pergyveno nepaprastą naktį, kokios né pasakoj negirdéjo.

(Bus daugiau)

---

* Tarptautiné Skautų Konferencija pripažino Ceilono, Indonezijos ir Koréjos skautų sąjungas.

CEYLONAS: Skautų sąjunga buvo įsteigta 1912 m. ir priklausé Anglijos Skautų Sąjungai. 1948 m. Ceylonas tapo nepriklausoma valstybe ir skautų sąjungos statutas buvo pakeistas. Šiuo metu sąjungai priklauso 9000 skautų.

INDONEZIJA: Prieš II-jį pasaulinį karą čia gyvenę vienetai sudaré Olandijos skautų sąjungos šaką. 1949 m. Indonezija tapo nepriklausoma ir karo metu skurdusi skautybé pražydo naujam gyvenimui.

KORĖJA: Tarp 1922-1937 m. skautų sąjungos narių skaičius buvo išaugęs iki 20.000. Karo nuteriotam krašte skautybé vél auga. Šiuo metu ten yra apie 5200 skautų.

Visos trys naujai priimtos skautų sąjungos nesiriboja viena tautybe ar religija ir yra vadovaujamos skautybei daug pasitarnavusių vyrų.

AIRIJA. Šią vasarą įvyksta I-ji žydų skautų vyčių ir skautų stovykla. Laukiama žydų skautų iš įvairių kraštų.

ŠVEICARIJA. Kandersteg'e liepos 29 — rugpiūčio 8 dienomis įvyks didžiulis pasaulio skautų vyčių sąskrydis (Moot). Sąskrydžio šūkis: „Tarnauti". Visi sąskrydžio dalyviai turés progos užlipti į aukščiausius Alpių kalnus, kur amžinas sniegas tirpdamas duoda pradžią daugeliui upių. („Mūsų Vytis", Nr. 3).

* Š. m. kovo 22 d. Jo Ekscelencija vysk. V. Brizgys suteiké audienciją Vyriausiai Skautininkei Dr. D. Kesiūnaitei, kuri atvyko pasikalbéjimui su keliomis Seserijos Vadijos pareigūnémis.

* Gen. Dwight D. Eisenhoweris, tapdamas J. A. V. prezidentu, automatiškai pasidaré ir B. S. A. garbés pirmininku. Atsakydamas į National Council of the Scouts pirmininko John M. Schiff laišką, prezidentas Eisenhoweris prižadéjo savo nuoširdžią ir neribotą paramą skautų sąjūdžiui.

* Gen T. Daukantas pradéjo paskaitų eilę lietuviams skautams vyčiams. Skautai tomis paskaitomis domisi ir jas mielai lanko.

KUN. J. GRIŠANS IŠVYKO Š. AMERIKON

Mūsų kolonijai gerai pažįstamas kun. J. Grišans MIC liepos 31 d. laivu "Brasil" išplauké į Š. Ameriką. Ten apsigyvens TT. Marijonų namuose ir dirbs pastoracinį darbą su savo tautiečiais latviais.

Kun. J. Grišans yra broliškos latvių tautos sūnus, bet visuomet buvo didelis lietuvių draugas. Kad išmoktų lietuvių kalbą, kurį laiką gyveno Lietuvoje. Vėliau studijuodamas Romoje, taip pat stengési lietuvių kalboje lavintis. Dirbdamas kunigišką darbą Latvijoje, rūpinosi ir ten gyvenančių lietuvių dvasiniais reikalais. Kaip Marijonų vienuolijos narys buvo aukštose pareigose, būdamas Latvijoje viršininku ir provincijos ekonomu, vėliau Generalinėje Taryboje Taréju ir Romos namo viršininku. Atvykęs Argentinon 1948 m., suorganizavo latvius katalikus, bet kartu dirbo ir lietuviškoje parapijoje. Kurį laiką ėjo Avellanedos Marijonų namo viršininko pareigas ir vėliau buvo vyresniuoju Rosario naujai kuriamame Marijonų name. Savo linksmu ir draugišku būdu užsitarnavo visų jį pažinusių tautiečių ir lietuvių širdyse nuoširdžią meilę ir tikrą pagarbą.

Išvykstančiam į Š. Ameriką kun. J. Grišanui tenka palinkėti laimingos kelionės ir Aukščiausiojo palaimos naujuose darbuose savo tautiečių tarpe, o taip pat grįžimo į savo mylimą laisvą ir nepriklausomą Latviją!

Joana Salučkaité savo tėvelių namuose, Florencio Varela, šventé savo septynioliktąją gimimo dieną. Ta pačia proga buvo ir naujo namo įkurtuvės. Čia matosi suk aktuvininké su svečiais

NEBAISUS BUS DANTŲ GYDYTOJAS

JAV gydytojai dantų gręžimo mašinas pakeičia nauja dantų valymo priemone, kurios veikimo pacientai visiškai nejaučia.

Naujoji priemoné yra pūstuvas, kuris sugedusias danties dalis valo švelnia aliuminijaus deginio dulkelių pagalba.

Dažniausiai žmonės vengdavo taisyti savo dantis todél, kad jie negalėjo pakęsti danties gręžimo. Mašinos ūžesys juos nervindavo, gręžtuko spaudimas į dantį būdavo nepakenčiamas, o gręžimo metu pakilusi temperatūra sukeldavo skausmą.

Šito išvengiama naudojant pūstuvą. Smulkios dulkelės yra visiškai nejaučiamos, pats aparatas danties nepaliečia. Vėliau jos nusiurbiamos nuo danties kartu su išėstomis danties dalelėmis siurblio pagalba, bet jos néra pavojingos, jei patektų ir į plaučius.

Danties valymas pūstuvu trunka kiek ilgiau, kaip gręžtuvu, bet juo galima pašalinti ir akmenis nuo dantų, kurių pašalinimas senomis priemonėmis taip pat ne visada būdavo malonus.

Kodél tokie aparatai nenaudojami kituose kraštuose? Į šį klausimą atsako Londono dantų gydytojas Valdsax.

"Naujieji aparatai kainuoja 700 dolerių ar net daugiau. Eiliniam dantų gydytojui neįmanoma tokį aparatą įsigyti."

Antra priežastis - darbartiniai gydytojai nemoka su tuo aparatu veikti. Naudojant pūstuvą reikia turėti geras akis ir nedrebančią ranką, nes netiksliai panaudojus, dulkių srovę galima išgadinti sveiką dantį. Senu metodu dirbdami gydytojai jau iš gręžtuko vibravimo ir paties garso žino, kada paliečiama sveikas dantis. Todél naujoji priemoné gali būti naudojama tik jaunų gydytojų. Pagaliau ir prityręs gydytojas, kuris visą laiką naudojo tik gręžtuvą, turėtų šešis ménesius kasdien mokytis, kad įprastų naudoti pūstuvą.

Atrodo, tačiau, kad netrukus pacientai privers gydytojus ir kituose kraštuose naudoti moderniškas gydymo priemones.

LEGENDA VIRTUSI TIKROVE

Iš Kopenhagos neseniai praneštas nuostabus įvykis. —

Vienoje Danijos vietovėje nuo seniai buvo pasakojamas šiurpus padavimas apie palaidotą gyvą moterį. Esą, prieš pusantro šimto metų 19 metų amžiaus gražuolé Giertrud ištekėjo už vieno turtingo žmogaus. Po pusmečio ji jau buvo našlė, paveldėdama daug prekybos namų ir ištisas dvi tonas aukso. Netrukus jaunoji našlė susirgo. Giminės ar atstumtas jaunikis mėgino ją nunuodyti, duodami jai didelę dozą opiumo tariamam skausmo sumažinimui. Ligoné ir nebepabudo. Nebuvo anuomet mados šauktis gydytojo mirčiai paliūdyti. Mirusioji buvo palaidota.

Po kelių dienų naktį du vagys atkasé kapą, norėdami pasigrobti iš kapo turtingosios moters papuošalus. Jie numausté žiedus nuo rankų ir jau lupo auskarus, kai staiga numirėlė atvėré akis. Vagys nusigando, o taip pat nemažiau ir gražuolé Giertrud, kai apsidairiusi susivoké, kur esanti. Ji pradėjo prašyti plėšikų, kad paliktų ją gyvą. Atsipeikėję plėšikai trenké jai į galvą kastuvu ir vél ją užkasé.

Ši legenda ėjo iš kartos į kartą. Dar buvo priduriama, kad apie nuotykį kapinyne pasipasakojęs vienas tų plėšikų mirdamas kunigui. Tasai plėšikas buvęs kapų sargas.

Šią legenda susidomėjo dabartinio danų parlamento narys dr. Viggo Ctarcke, kuris laiké savę tolimu nužudytosios Giertrud giminaičiu. Jis išgavo iš vyriausybės leidimą atkasti kapą. Kapas buvo atkastas šių metų sausio 20 d., dalyvaujant archeologui ir policijos atstovams. Pirmas pamatytas vaizdas, kapą atkasus, visus nukrėté. Numirėlės galvos kiaušas buvo perskeltas, pirštai nukirsti, konvulsyviai iškraipyta griaučių padėtis karste, veidu į apačią, rodé, kad žmonės per pusantro šimto metų buvo kalbėję tiesą. Griaučiai buvo atiduoti institutui tolimesniam tyrimui. (N. L.).

VILLA LUGANO

"UŽ SAVAITĖS VĖL ANTROS VESTUVĖS"

Tai p. K. Runimo komedija, kuri jau du kartu su pasisekimu buvo suvaidinta lietuviams ir du kartu ispanų kalba. Dabar turėsime progos dar kartą pamatyti, nes Lietuvių Centras su savo vaidintojais -mėgėjais Lietuviškosios Radio Valandėlės "Lietuvos Aidų" parėmimui š. m. rugpiūčio 9 d. suvaidins minėtą komediją Lietuvių Saléje, Brasil 835. Avellanedoje. Tai labai gera proga pasigrožėti puikiu vaidinimu ir kartu paremti mums malonią Lietuvių Radio Valandėlę.

Bité Kamané

BERISSO

* Rugpiūčio 1 d. "Mindaugo" Dr-ja rengia gražų koncertą "Nemuno" Saléje, Montevideo 1578. Koncertą išpildys iš Buenos Aires atvykę V. Cibavičiaus vadovaujami Vyrų Kvartetas ir Sekstetas ir V. Namiko vadovaujama Tautinių Šokių Grupė.

ATSIŲSTA PAMINĖTI

1. **GABIJA**, neperiodinis literatūros žurnalas, Nr. 4. Red. Stp. Zobarskas. 80 psl., kaina 1 dol. Šiame numeryje yra 18 autorių proza, poezija ir straipsniai. Adr.: Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

2. **LIETUVIŲ DIENOS**, iliustruotas žurnalas, Nr. 6, Birželis, 1953 m. Turinyje randame inž. dr. A. Damušio (Tikrieji lietuviai rezistentai), S. Narkeliūnaitės (Lietuva Jungtinėse Tautose), Adv. Charles P. Kal (Bendruomenės organizavimo nauda), Vyt. Tamulaitis (Tėvas), Petras Babickas (eilėr.), W. M. Chase (Amerikos lietuvių brigada) ir kitų autorių straipsniai, daugybė iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo iliustracijų. Vyr. red. Juozas Vyténas, leidėjas Antanas F. Skirius. Adr.: 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif., USA.

3. **Š. K. AIDAI**, Šv. Kazimiero Seserų vedamų mokyklų žurnalas, Nr. 5, Birželis, 1953 m.

4. **TĖVŲ KELIAS**, Venecuelos lietuvių ménesinis laikraštis, Nr. 7—8 (47—48), Liepos - Rugpiūčio mėn., 1953 m. Šiuo numeriu "Tėvų Kelias" užbaigia ketvirtuosius savo gyvavimo metus ir sekančiu žengia į penktuosius. Tai vienas iš rimčiausių ménesinių lietuvių katalikiškos tautiškos minties laikraščių. Šiame numeryje pranešama, kad jau nuo kito nr. pradės spausdinti su visais lietuviškais ženklais. Red. kun. Ant. Sabaliauskas.

5. **PELĖDA**, Juokdarybos Susivienijimo Ménesinis Organas, Nr. 5, Gegužė, 1953 m.

6. **SKAUTŲ AIDAS**, lietuvių skautų ir skaučių laikraštis, Nr. 6, Birželis, 1953 m., Red. v. s. Stp. Kairys. Adr. Box 1004, Station C., Toronto, Canada.

JUOKAI

GERAI ŽINO ARITMETIKĄ

Vengrijos pradžios mokyklos vedėjas klausia mokinius:

— Kuris iš jūsų gali įtraukti politiką į aritmetikos uždavinį?

— Vienas iš vaikų pakilo ir sako:

— Du ir du yra keturi.

— Aišku, tavo teisybė, bet aš čia nematau politikos, — sako vedėjas.

— Du ir du yra šeši, — atsako kitas.

— Tai netiesa, o be to, aš nematau ir čia jokios politikos, — sako vedėjas.

Pagaliau mažutis Moricas pakėlė ranką.

— Gerai, o ką tu pasakysi?

— Du ir du yra trys, o su didžiosios Sovietų Sąjungos pagalba yra keturi.

— Puiku, Moricai. Taip ir yra, — paaiškino mokyklos vedėjas.

SUSITARĖ

— Žinai, Juozai, mes su žmona padarėm sutartį, kuri mums laiduoja gražiausią sugyvenimą.

— Įdomu. Na, ir kaip jūs susitarėt?

— Mes sutarėm, kad žmona niekad ant manęs nesupyks, o jei ir supyks, man bus vistiek, ar ji pyks ar ne.

IR TAIP PASIRODO

Moterys dažniausiai praeivius norį sudominti savo keistumu ir išsiskyrimu iš kitų. Taip šį pavasarį Paryžiaus gatvėse pasirodė kažkokia baronesa I. Alefeld-Larving su kailiniais, "papuoštais" gyvomis pelėmis, kurios buvo prisiūtos celiuliozinuose maišeliuose prie kailinių. Vis tai tam, kad atkreiptų į save praeivių dėmesį. Matyt, vargšelė, be pelių jau niekuo nebegali sudominti...

ČEKOSLOVAKO LAIKRODIS

Karo metu "belaisvindami" Europą, raudonarmiečiai pagarsėjo savo išlaisvinimais nuo laikrodžių. Čekoslovakijoje prie valstybinės krautuvės durų stovi ilga žmonių eilė. Praeinąs pilietis klausia, kas čia per susibūrimas.

— Laikrodžių siunta atėjo iš Sovietų Rusijos, — atsako vienas iš stovinčiųjų.

— Tai stosiu ir aš eilėn, — atsako praeivis. — Gal ir mano laikrodis bus šių tarpe.

TIEK NESUKVAILIOTŲ

Serganti žmona kalbasi su vyru:

— Ką tu darytum, brangusis, jei aš numirčiau?

— Man rodos, kad išeičiau iš galvos.

— Nesąmoné. Aš manau, kad tu tuojau vél vestum.

— Na, jau tiek tai tikrai nesukvailiočiau...

Lietuviai visame pasauly

ELTOS ŽINIOS

* **Baltų Taryba** Ludvigsburge buvo susirinkusi eilinio posėdžio. Pirmininkavo latvių min. R. Liepinš. Be jo, iš latvių pusės dalyvavo latvių bendruomenės Vokietijoje pirm. A. Šilde ir gen. Skaistlauks, iš estų — senas Baltų Tarybos narys pulk. Jakobsenas, iš lietuvių URT valdytojas dr. P. Karvelis ir IT valdytojas M. Gelžinis. Posėdyje platų pranešimą padaré min. Liepinš, įrodinėdamas, kad bolševikai šiuo metu sąmoningai stengiasi sudaryti įspūdį, jog jie esą silpnesni, negu iš tikro yra. Tokiu būdu jie patys stengiasi išprovokuoti neramumus, streikus, sukilimus, kad galėtų susekti ir lengviau likviduoti prieš juos reiškiančius nepasitenkinimą vadus. Tokių reiškinių šiandien yra visuose jų okupuotuose kraštuose. Demonstruodami savo tariamą silpnumą laisvajam pasauliui, jie tuo būdu nori sutrukdyti, kad tik Europa nesusijungtų. O to jie kaip tik daugiausiai ir bijo. Šios rūšies bolševikų "ofenzyva" vis délto yra radusi Vakaruose tam tikro atgarsio. Todėl antrojoje pasitarimų dalyje buvo aptartos tos priemonės, kokių reiktų imtis, kad nepablogėtų tarptautiné Pabaltijo padėtis. Apie jas referavo dr. P. Karvelis. Taryba pasiūlytoms priemonėms pritaré.

* **Baltų Politiné Taryba** šiltai pritaré pasiūlymui, kad būsimoji spaudos konferencija vokiečių ir užsienio spaudai painformuoti apie aktualiuosius Pabaltijo reikalus būtų suruošta Hamburge. Tuo reikalu imtis iniciatyvos pavedė Vykdomosios Tarybos Informacinei Tarnybai.

* **„Amerikos Balsas"** paminėjo Lietuvių Demokratų Partijos 50-ties metų sukaktį ir liepos 5 d. pranešime iš JAV plačiau nušvietė, kiek valstiečiai liaudininkai buvo įsijungę į Lietuvos valstybinį darbą ir dabar aktyviai reiškiasi įvairiose lietuvių gyvenimo srityse.

* **Tarptautinis Olimpinių Žaidimų Komitetas** buvo savo laiku prašytas leisti tremtiniams sportininkams dalyvauti ateities olimpiniuose žaidimuose savo pavergtųjų tautų vardu. Jų prašymą parémė Europos Taryba ir daré žygių, kad tremtiniai sportininkai galėtų tuose žaidimuose dalyvauti. Po ilgo susirašinėjimo su komitetu dabar gautas jo neigiamas atsakymas, kuris motyvuojamas tuo, kad, girdi, olimpiniuose žaidimuose atstovaujamos ne tautybės, bet nepriklausomos valstybės. O tremtiniai, būdami priversti savo kraštą palikti, jiems daugiau atstovauti nebegali, be to, kai kurių tų kraštų buvusios panaikintos net nepriklausomybės.

* **Lietuvos konsulu Kolumbijoje** yra paskirtas dr. St. Sirutis. Konsulato adresas: Carrera 6 N. 14—82, Apartado Aereo N. 42—33, Bogota, Colombia, S. A.

CASA "MITRE"

Laidotuvių aptarnavimas
Automobiliai vestuvėms

Ved. Stasys Albertas Timinskas

7 de Mayo 1901, 4 de Junio
(Prieš Poliklinika "EVITA")

SVARBIEJI ADRESAI

Lietuvos Pasiuntinybė Urugvajuje: Juan Maria Perez 2820, Montevideo, Telef. 41-55-91.

VIEŠBUČIAI ATOSTOGOMS:

* **ALF. DEGULIO ir K. PAULAUSKO lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgiu pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnuja patys šeimininkai.**

* **„LIETUVA"** Sav. V. Nalivaika. **Dėl informaciju kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5, T. E. 33-9584.**

* **„PENSION LITUANA"**, sav. **Juozas Palgis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnu ežero (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus patarnavimas. Pragyvenimas dienai tik $ 17.**

* **„ŽEMAITIJA".** Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.

* **CONDOR HOTEL,** Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Córdoba). Sav. Paulauskas ir Degulis. **Lietuviški valgiai. Pragyvenimas dienai tik $ 19.**

* **KAZIMIERAS STANKŪNAS vasaros mėnesiams išnuomuoja atskirus departamentus atostogaujantiems labai gražioje ir sveikoje vietoje Villa del Dique, Calamuchita, Sierras de Córdoba. Dėl sąlygu kreiptis laišku i savininką arba telrautis „LAIKO" red.**

„LAIKO" SPAUSTUVĖ

pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.

Kreiptis:

Mendoza 2280 Avellaneda, Buenos Aires. T. E. 20-9027.

BRAZILIJA

* **Ryšium su Anglijos** karalienės Elzbietos II vainikavimu Lietuvos įgaliotas min. Brazilijoje dr. F. Meieris padaré vizitą Anglijos ambasadoriui Geoffrey Thompsonui, kuriam perdavė lietuvių sveikinimus karalienei. Ta pat proga paprašė ambasadorių perduoti sveikatos linkėjimų ir Edenui, užs. reik. ministeriui, laukiančiam trečiosios operacijos. Vizitas truko 30 minučių ir praėjo labai nuoširdžia nuotaika.

* **Anglijos generalinio konsulo** pakviestas, karalienės Elzbietos II vainikavimo proga suruoštose iškilmėse dalyvavo ir Lietuvos konsulas Sao Paulyje A. Polišaitis su žmona.

BELGIJA

* **Belgijoje lietuviams** gyvenimo sąlygos, kaip paaiškėjo iš PLB Europos kraštų pirmininkų suvažiavimo. yra labai sunkios. Tačiau veikia du knygynai — Lieže ir Nimburge. Yra ten likę dar apie 260 lietuvių, kurių lietuviškoje veikloje gyvai dalyvauja tik 30%. Į Lietuvą išvyko trys žmonės.

DANIJA

* **Šiame krašte lietuvių** yra 128 žmonės, iš jų 4 vaikai ir 87 moterys. Nutautimas plinta. Kopenhagoje daromi kas mėnesį susirinkimai. Su danų draugijomis, organizacijomis ir politinėmis partijomis palaikomas reikalingas ryšys ir visur, kiek įmanoma, ginama Lietuvos byla.

„LIETUVIŲ DIENOS"
Vienintelis pasaulio lietuvių iliustruotas žurnalas.
„LIETUVIŲ DIENŲ" kiekviename numery telpa virš 40 didelių, įdomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo.
„LIETUVIŲ DIENOS" duoda įdomių straipsnių, beletristikos, poezijos, įvairios kitos informacijos.
„LIETUVIŲ DIENŲ" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisiuntus savo adresą. Prašykite, kad Jums „LD" užsakytų Jūsų giminės bei pažįstamieji J.A.V-se. Metiné prenumerata 4 dol.. Administracijos adresas: „Lietuvių Dienos" 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif. USA.

ITALIJA

* **"L'Osservatore Romano"** praneša, kad birželio 14 d. TT. Marijonų kolegijoje Romoje iškilmingomis pamaldomis buvo paminėti Lietuvos, Latvijos ir Estijos komunistų persekiojami broliai. Iškilmingas pamaldas atlaikė ir latviškai bei lietuviškai pamokslus pasaké Jo Ekscelencija vyskupas Urbšis. Pamaldose giedojo Šv. Kazimiero kolegijos Choras. Dalyvavo lietuvių ir latvių Romoje gyvenę žymieji žmonės, kaip prel. Čamanis, prel. Tulaba, kun. dr. Balčiūnas, dr. S. Lozoraitis, jr., prof. Ivinskis ir kt.

* **Baigiama statyti** Romoje nauja bažnyčia, kuri yra pavesta neseniai šventąja paskelbtai jaunutei kankinei šv. Marijai Goretti. Tuo pat vardu yra įsteigta taip pat ir nauja parapija.

JUNG. AMER. VALSTYBĖS

* **ALTos vykdomasis komitetas** Kerstene rezoliucijos reikalu turėjo visą eilę svarbių pasikalbėjimų Washingtone, taip pat tarėsi su min. P. Žadeikiu, Lietuvos Laisvės Komitetu, latvių ir estų atstovais. ALTos vadovybė pakvieté visą Amerikos visuomenę, organiacijas ir atskirus asmenis skubiai ir aktyviai įsijungti į akciją, kad ši rezoliucija būtų nedelsiant atstovų rūmų priimta. Palaikomas ryšys su laisvinimo veiksniais ir rūpinamasi, kad rezoliucija būtų skubiai perduota apspręsti JAV atstovų rūmų plenumui.

* **Williamsburgo deklaracijos** metinės paminėtos Pabaltijos Laisvės Komiteto būste New Yorke. Dalyvavo visa eilė amerikiečių, pavergtųjų valstybių draugų, tarp jų Europos Laisvės Komiteto vadovybė ir visų 10 Vidurio ir Rytų Europos valstybių atstovai. Minėjimui vadovavo ir ta proga žodį taré LLK pirm. V. Sidzikauskas. Savo kalboj apie Pabaltijo valstybes ypač šiltai atsiliepė buv. valstybės pasekretorius A. A. Berle, kuris yra dalyvavęs Paryžiaus taikos konferencijoje 1919 m. Jis priminė ten vykusius „didžiųjų" pasikalbėjimus dėl Suomijos bei Pabaltijo valstybių ir pareiškė pasitenkinimą, kad ir šis sovietų pavergtųjų Vidurio ir Rytų Europos tautų atstovų pasirašytos deklaracijos, vadinamos Williamsburgo deklaracija, minėjimas vyksta Pabaltijo Laisvės namuose.

* **Minint JAV nepriklausomybės** šventę, liepos 4 d., per radiją buvo plačiau nušviesta, kiek lietuviai yra prisidėjo prie JAV laisvės gynimo. AB pažymėjo, kad Amerikos laisvė yra apginta ir lietuvių aukomis.

* **Chicagoje pradėtas leisti** tautinės demokratinės krypties laikraštis "Sėja", kurio redaktoriumi pasirašo G. J. Lazauskas. Pirmajame numeryje, tarp kitko svarstomas ir VLIKo kėlimas į JAV-bes ir pasisako prieš tokį kėlimą.

* **J. Bačiūnas,** žymus tautininkų veikėjas, atšventé Clevelande savo 60-ties metų amžiaus sukaktį. Išsamų pranešimą apie jo gyvenimą padaré A. Olis. Bačiūnas yra taip pat "Vilties" dr-jos pirmininkas. Ši draugija neseniai atidaré savo namą, kuriame leidžiamas savaitraštis "Dirva".

* **Pianistas A. Kuprevičius** į plokšteles yra įskambinęs 9 čiurlionio kūrinius. Jis žada ateinančiais metais vėl koncertuoti JAV, o gal ir visiškai ten persikelti gyventi.

* **Žurnalistas V. Alseika** neseniai išvyko į kelionę po Š. Amerikos lietuvių kolonijas ir susipažins su jų gyvenimu. Apkeliaus apie 11.000 kilometrų.

* **Tremtinei Stanislavai Venclauskienei,** žymaus Šiaulių advokato, mirusio 1940 m. našlei, birželio 27 d. suėjo 80 metų amžiaus. Ji pasižymėjo kovose už nepriklausomybę ir visuomenine veikla, bet ypatingai jaunimo aukléjimu ir šalpa. Savo lėšomis ji yra išmokiusi apie 100 Lietuvos jaunuolių, kurie pąskiau ir patys gerai įsikūré, ir Lietuvai naudą nešé.

* **Nuo kun. A. Miluko,** didelio Amerikos lietuvių spaudos puoselėtojo, mirties kovo mėn. suėjo dešimt metų. Jis redagavo laikraščius ir leido knygas, suorganizuodamas joms lėšų. Tam tikslui dosniai aukojo ir savo paties pinigus.

* Lietuvos Ūkininkų Sąjunga vykdo centro valdybos rinkimus. Kandidatais išstatyti: K. Baranauskas, inžinierius, Bostone, J. Diementis, ūkininkas, Čikagoje, P. Karvelis, ekonomistas, Tübingene, A. Keturakis, teisininkas, Bostone, J. Paukštelis, ekonomistas, Čikagoje, J. Petronis, agronomas, Bostone, V. Šmulkštys, ekonomistas, Waterbury, B. Špokas, agronomas, Rockforde, A. Trimakas, ekonomistas, Brooklyne, B. Vitkus, agronomas, Brocktone. Balsuojama bus korespondenciniu būdu. Rinkimų komisijos pirm. yra Dr. P. Kaladė.

* Įsteigta Pabaltijo Valstybių Ūininkų Unija, į kurią įeina visų trijų Pabaltijo valstybių ūkininkams atstovaujančios politinės partijos. Iš lietuvių pusės įeina Lietuvos Ūkininkų Sąjunga ir L. Ūkininkų Partija. Centras yra New Yorke.

KANADA

* **J. Mališka** baigė Mintrealio universitetą dantų chirurgo daktaro laipsniu ir laimėjo Montrealio Dantų Gyd. Sąjungos piniginę premiją, skiriamą studentui geriausiai pasižyméjusiam mokslinių tyrimų srityje.

* **K Truska** išsirūpino, kad Montrealio un-tas pripažintų Lietuvos un-to diplomą, ir gavo magistro laipsnį už lietuviškai parašytą mokslinį darbą. Tai ar tik ne vienintelis universitetas pasauly, lietuvių kalbą pripažįstąs lygiomis su valstybinėmis kalbomis.

* **Inž. J. Daniliauskas,** kurio trys suprojektuotos užtvankos jau pastatytos, o ketvirtoji statoma šią vasarą, gražiai garsina lietuvių vardą. Jo pranešimą apie užtvanką New Brunswicke atsispausdino specialistų žurnalas ir įtrauké į Kanados inžinierių sąjungos metinį suvažiavimą. Paskaita kanadiečiai inžinieriai gyvai doméjosi.

PRANCŪZIJA

* **Naująjį Laikiną Organizacinį Komitetą** šiuo metu sudaré: O. Bačkiené, V. Baranauskas, J. Masiulis, V. Gravelis ir kun. dr. F. Jucevičius. Rinkimams į tarybą pravesti buvo sudaryta komisija iš dr. S. A. Bačkio, prof. J. Baltrušaičio ir Pr. Dulevičiaus.

* **Prancūzijoje iš viso lietuvių** yra apie 1.500, iš jų apie 650 — senųjų lietuvių. Su aukštuoju mokslu yra apie 20, studentų — 21, menininkų — 3. Paryžiuje gyvena apie 300.

VOKIETIJA

* **Europos Liet. Bendruomenių** pirmininkų suvažiavimas buvo Hannoveryje birželio 27-29 d. Kaip svečiai ten dalyvavo VLIKo URT valdytojas dr. P. Karvelis, VLIKo nariai J. Glemža ir J. Tyris, Maž. Lietuvos Tarybos pirm. E. Simonaitis, "Amerikos Balso" atstovas ir kt. Atstovais suvažiavime dalyvavo: Did. Britanijos DBLS pirm. M. Bajorinas, Belgijos — Pr. Sekmokas, Danijos — č. Šliašinskas, Italijos — kun. dr. V. Kazlauskas, Prancūzijos — O. Bačkiené, Šveicarijos — J. Stankus ir Vokietijos — Pr. Zundė. Suvažiavimas gavo visą eilę sveikinimų. VLIKo ir Vykd. Tarybos vardu suvažiavusius sveikino dr. P. Karvelis, pasidžiaugdamas, kad Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, nors pamažu, virsta tikrove. Lietuvybei Išlaikyti Tarnybos vardu sveikino J. Tyris, pabrėždamas Lietuvių Bendruomenių tikslus, būtent lietuvybės išlaikymą. Suvažiavimas prisidės prie geresnio vieni kitų supratimo ir lietuviškos veiklos pagyvinimo.

* **Vokietijoje gauta** žinių, kad Sibire prieš porą metų ištremtas miré lietuvis jėzuitas kun. Stasys Rimkevičius. Nepr. Lietuvoje jis daugelį metų buvo mokytoju Jėzuitų gimnazijoje.

* **Adv. M. Tolišius,** Lietuvos Laisvės Komiteto narys, iš JAV yra atskridęs į Vokietiją ir čia su Maž. Lietuvos Tarybos pirmininku E. Simonaičiu turėjo pasitarimus. Vokietijoje išbus apie porą mėnesių.

MARKSAS — GRŪDŲ VAGIS

Senas žmogus, vienos už geležinės uždangos valstybės ūkininkų kooperatyvo narys, klauso politinės pamokos apie "dialektinį materializmą".

Agitatorius aiškina ūkininkams apie Marksą:

— Marksas — sako jis — paémė grūdus iš Hegelio filosofijos ir iš jų išmeté rauges.

Ūkininkas susirūpinusiu veidu išklausė, bet nieko nepasaké. Grįžęs namo savo žmonai papasakojo, ką išmokęs:

— Jie sučiupo žmogelį pavarde Marksas vagiantį grūdus. Atrodo, kad jis už tai gaus mažiausiai penkiolika metų priverčiamojo darbo...

DIDELĖ PARAPIJOS ŠVENTĖ

Rugpjūčio 15 d., Dievo Motinos Dangun Ėmimo šventėje, sukanka Lietuvių Aušros Vartų Parapijos bažnyčios pašventinimo metinės. Ta proga ruošiama didelė visos parapijos šventė. Bažnyčioje pamaldos bus kaip sekmadieniais: 7, 8, 9 ir 10,30 val. 18,30 val. po pietų bažnyčioje įvyks iškilminga giedota Suma, dalyvaujant Šv. Cecilijos Chorui ir solistams. Po vakarinių šv. Mišių Lietuvių Salėje įvyks didelis parengimas, dalyvaujant Šv. Cecilijos Choro solistams, Lietuvių Vyrų Sekstetui, Tautinių Šokių Grupei ir kt.

KOMPOZITORIUS VYTAUTAS KERBELIS

gretimam Lietuvių Salės kambary duoda piano pamokas. SPECIALUS METODAS NETURINTIEMS NAMUOSE PIANO.

Patartina kreiptis greičiau, nes mokinių skaičius ribotas.

KREIPTIS KASDIEN į VYT. KERBELĮ arba „LAIKO" Administraciją.

PARDUODAMAS SKLYPAS

1100 kv. metrų lietuvių apgyventoje vietovėje prie Calamuchita ežero, Kordobos prov.

Kreiptis į ANTANĄ JANCĘ, c. Billinghurst 1647, Buenos Aires, T. E. 83-1140.

* **MOTERU GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY".** Ivairiausiu madu šukavimas moderniausiomis priemonėmis. 20 metu praktika. Sav. Henrikas Lukaševiėius: **Leandro N. Alem, 818, Banfield.**

* **ČIUŽINIU, UŽUOLAIDU DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ.** Parduodama bovelna, vilnos, ivairios drobės, valizoms užvalkalai, gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės. Sav. **Antanas Šalčiūnas:** Juan B. Alberdi 933 — Bs. Aires. T. E. 60-2784.

V. MAČERNIS y Cia

atlieka gelžbetonio (hormigón armado) ir visus statybos darbus greitai ir sąžiningai.

Teirautis:

JUNCAL 1258 — Buenos Aires. T. E. 41-1859.

FOTOGRAFUOJU
organizaciju, šeimu ir pavieniu asmenu šventes bei kitus ivykius
Kreiptis laišku ar asmeniškai:
L. KANČAUSKAS,
Paso de Burgos 1783-Avellaneda

RADIO TECHNIKAS
V. RAMANAUSKAS
mokslus baigęs JAV-bėse.
Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.
POLA 289, Buenos Aires
T. E. 64-4154

* **Moderniškų BALDŲ ir SOFŲ** Fabrikas
SAV. E. JUOZAS LISAUSKAS
Pilcomayo 2323 (aukšt. Brasil 1000)
4 de Junio

KRAUTUVĖ „NARUŠIS"
Maisto produktai, gėrimai ir smulkios prekės; c. **Unanue 6860, Villa** Lugano. Sav. V. NARUŠEVIČIUS.

* **OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gral.** Mariano Acha 876, Morón: **šešt.** 13-17 val. ir sekm. 13-16 val.

* **MINKŠTU KĖDŽIU DIRBTUVĖ** Sav. Mikelionis ir Gelbuda: **Cosquin** 5565, Villa Lugano.

JUOZO ŠNIPO BATU DIRBTUVĖ ir Cigarečiu Parduotuvė: Cabildo 651, Villa Porvenir, Avellaneda. Gaminami nauji ir taisomi seni

* **HORACIO E. CZOP** fotografuoja vestuviu, gimtadienio, sužiedotuviu, krikšto ir ivairiu švenčiu progomis. Isleta 3317, Val. Alsina (4 de Junio).

Imprenta de "LAIKAS"
Mendoza 2280 * Avellaneda

"KNYGŲ LENTYNA"
602 HARVEY STR.
DANVILLE, ILLINOIS
U. S. A.
4315

LAIKAS

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL
Franqueo Pagado
Concesión Nº 4289
Tarifa Reducida
Concesión Nº 4015

„EL TIEMPO" Semanario Lituano
Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T. E. 20-9027

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 416395

Redaguoja Red. Kolegija. Red. Pranas Garšva. — Rankraščiai taisomi
Redakcijos nuožiūra, nesunaudoti — grąžinami tik autoriams prašant.
KAINA: Argentinoje metams $ 30.—, pusm. $ 17.—, vienas nr. $ 1.50.
Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 3 dol.

31 DE JULIO 1953 — VI METAI — Nr. 95

Buenos Aires Avellaneda

ĮTEIKĖ RAŠTĄ EISENHOWERIUI

Lietuvai Išlaisvinti Centro pirm. Zef. Juknevičius visų Argentinos lietuvių vardu įteiké JAV prez. broliui dr. M. Eisenhoweriui, besilankasčiam Argentinoje, raštą, padėkodamas už JAV prezidento pažadą ginti pavergtųjų kraštų, tarp jų ir Lietuvos, išlaisvinimą ir prašydamas toliau ta pačia kryptimi veikti prieš bolševizmą. Be to, kun. J. Margis MIC per specialų M. Eisenhowerio sekretorių įteiké ispanų kalba knygų apie Lietuvą, kaip "Lituania entre Fuego Cruzado", "Diez años de martirio" ir kt.

AGERBTI LIETUVOS DIDVYRIAI

Lietuvos didvyrių lakūnų Dariaus ir Giréno bei didžiojo dainiaus Maironio pagerbimui Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje liepos 19 d. Lietuvių Saléje, Avellanedoje, surengé gražų minėjimą. Mūsų tautiečiai, suprasdami dienos prasmę, jau iš anksto rinkosi salén užsiimti vietų ir patogiau dalyvauti gražioje ir plačioje programoje.

Minėjimą atidaré LICA sekr. Jurgis Gilvydis, kuris pakvieté gen. T. Daukantą paskaitai. Savo paskaitoje gen. Daukantas nušvieté tas aplinkybes, kuriose žuvo mūsų didvyriai Darius ir Girénas, kartu iškeldamas prasmę to didelio ryžto, skatinusio juos aukotis Lietuvos vardo garsui pasaulyje. Trumpu žodžiu susirinkusius pasveikino LICA pirmin. Zef. Juknevičius, pabrėždamas šios dienos iškilmių svarbą. Jis taip pat vadovavo visai tolimesnei programai. Apie Maironį, pailiustruodamas pavyzdžiais iš jo poezijos, paskaitą skaité L. Kančauskas.

Paskaitoms pasibaigus, Jurgio Gilvydžio K. T. „Vytis" rodé lietuviškų filmų, kurios mūsų tautiečius daugiau kaip valandai nukélé į Tėvynės laukus, sužadino tuos jaunystės prisiminimus, kurie, svetur begyvenant, dulkėmis apsineša, parodé didvyrių Dariaus ir Giréno laidotuves, Lietuvos kariuomenės paradus, jaunimo organizacijų susibūrimus ir kt. Savojo krašto dalelės pamatymas sužadino didesnį pasiryžimą kovoti prieš komunizmą, kad mūsų ateinančioms kartoms būtų ten geriau gyventi, už nepriklausomą Lietuvos gyvenimą ir plėną sąžinės laisvę. Ne vienam tokie prisiminimai ir ašarą išspaudé, Tėvynės meilę iš naujo sužadino.

Pabaigai Villa Lugano Lietuvių Centro vaikų krupė pašoko tautinių šokių, kaip Kubilą, Kepurinę, Žiogelį, Blezdingėlę ir Karvelį. Jaunieji šokėjai sukélė žiūrovuose pasigėrėjimą, kad ir jie jungiasi į lietuvišką darbą ir lietuviškų papročių bei tautinio meno išlaikymą. Jiems vadovauja su tikrai didelių pasiaukojimu p. A. Mikelionienė. Programos tarpus užpildė jaunieji Villa Lugano ir Avellanedos deklamatoriai, padeklamuodami lietuviškų progai tinkamų eilėraščių. Deklamavo Stančikaitė (Darius ir Girėnas), S. Kurklytė (Neverk, motinėle) ir padainavo Z. Vanagaitė.

Publikos buvo nepaprastai gausiai susirinkę, kad vietų atsisėsti nebuvo. Visi buvo patenkinti, kad galėjo paminėti savo didvyrius ir bent vaizduose pamatyti savo išsiilgtąją tėvynę. Ta pačia proga paminėta ir J. Gilvydžio filminio darbo 20-ties metų sukaktis. — **Np.**

PERDŪRĖ LIETUVĮ

Š. m. liepos 8 d. Conesa distrikte, retoli San Nicolas miesto, viename ūkyje lietuvis Stasys Zinkevičius susiginčijo su Oscar Domingo Vellona. Įsikarščiavęs Vellona išsitrauké peilį ir lietuvį Zinkevičių perdūré. Jis turi 49 metus amžiaus. Išgirdusi žmona Angela Concepcion Silva riksmą atbėgo savo vyrui į pagalbą, bet 19 metų jaunuolis Vellona ją taip pat perdūré. Žmona krito vietoje negyva, o vyro gyvybei gręsia pavojus.

„LIETUVOS AIDAMS" AUKOJO

Lietuviškai Radio valandėlei "Lietuvos Aidams" aukojo: Juozas Ališauskas — $ 20; po $ 10: P. Varnas, J. Mežinskas, Ig. Padvalskis, St. Povilonis ir P. Mainonis. Visiems aukotojams nuoširdžią lietuvišką padėką taria

RADIO VAL. VADOVYBĖ.

PADĖKA

Visiems aukojusiems ir kitu būdu prisidėjusiems prie mano vyro a. a. Domininko Eimanto laidotuvių tariu nuoširdų ačiū

Emilija Eimantienė ir sūnus Alfonsas.

* **Arg. Lietuvių Bendruomenės Avellanedos Apylinkė** rugpiūčio 1 d. Lietuvių Saléje, Brasil 835, Avellaneda, rengia įdomų vakarą, kur bus suvaidinta linksma komedija "Mažas kryželis, bet sunkus". Vakaro pradžia 8 val. vak.

* **ARLB Centro Valdybos** kartu su Apylinkių valdybų atstovais posėdis įvyksta "Laiko" skaitykloje rugpiūčio 2 d. 12 val.

* **Kazimieras Bražėnas,** kuris Monte Chingolo turi valgomų dalykų parduotuvę, neseniai baigė statyti naują namą, į kurį greitu laiku ruošiasi persikelti gyventi.

NAUJI „LAIKO" RĖMĖJAI

Naujosios "Laiko" spaustuvės skoloms mokėti ir "Laikui" aukojo šie naujieji Rėmėjai:

$ 100: K. Salučka.

Po $ 70: I. Čepulis ir P. Mačernis.

$ 50: A. Matulis.

$ 40: J. Bašinskas.

Po $ 20: F. Daukas, V. Marozas, R. Maželienė ir S. Rakauskas.

Po $ 10. A. Aodmaitis, L. Avulis, Č. Bagdonavičius, P. Navickas, S. Pocius, A. Vaškys ir S. Vilkišys.

Po $ 5: V. Bakšys, V. Balsys, E. Čepulėnienė, V. Česna, J. Karaveckis ir M. Ražaitis.

Visiems Gerbiamiesiems "Laiko" Rėmėjams spaustuvės Administracija ir "Laiko" Redakcija taria nuoširdų lietuvišką ačiū.

Albina - Elena Kazlauskaitė, šv. Cecilijos choro narė ir gabi vaidintoja, liepos 9 d. savo tėvų namuose su savo draugėmis ir draugais atšventė gimimo dieną. Ta proga visi jaukiai pasivaišino, o sukaktuvininkei sugiedojo Ilgiausių Metų. (Foto J. Zubricko)

* **K. Bašinskas** turi Bs. Aires miesto automobilių dalių fabriką ir puikiai verčiasi. Nors paskutiniu metu darbai kiek sumažėjo, bet pareikalavimo netrūksta. Jo tėvelis Jurgis Bašinskas pradėjo statyti gražią vilą (chalet).

* **Marija Melnik Česnienė,** ištekėjusi už lietuvio Vytauto Česnos, puikiai išmoko lietuviškai ne tik kalbėti, bet ir skaityti bei rašyti. Su savo dukterimi kalbasi tik lietuviškai. Ji yra prieš penkis metus atvykusi iš Italijos. P.p. Česnai Remedios Escaladą mieste statosi namą.

* **Julius Aleksandras Vičius** San Justo miestelyje turi puikiai įrengtą batų dirbtuvę ir parduotuvę, susidedančią iš trijų kambarių, kur yra visi moderniški įrengimai. Tame miestelyje jo "Luis XV Fino" yra plačiai žinoma, kaip viena iš geriausių batų parduotuvių.

* **Napoleonas Katinas,** turįs Buenos Airese dviračių taisymo dirbtuvę, jau antrą kartą pats sugavo vagį, kuris norėjo jį apiplėšti.

* **Kazimieras Gulbinas,** gyvenąs 4 de Junio, patobulino savo namus ir išsikasė šulinį, nes ten dar trūksta vandens. Teko net keliose vietose mėginti, kol pasiseké gauti tinkamo vandens.

* **Stasys Bražėnas** 4 de Junio turi audimo fabrikėlį. Šiomis dienomis savo įmonę dar praplėté, įsigydamas dvi naujas mašinas. Greitu laiku žada ir pačias patalpas gerokai padidinti.

* **Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos,** Argentinos skyriaus, metinis balius buvo liepos 18 d. Lietuvių Klube. Dalyvavo beveik visi sąjungai priklausą inžinieriai su šeimomis ir namažas būrys prijaučiančių.

ŠEIMOSE

* **Elzbieta Sereikytė ir Antanas Martinonis** lietuvių parapijos bažnyčioje liepos 25 d. sukūrė šeimą. Santuokos liudininkais - svotais buvo Alda Varpukevičiūtė ir Sigitas Šiaučiūnas.

* **Pramon. K. Deveikis - Pipiras** liepos 18 d. savo namuose artimųjų ir draugų tarpe atšventė savo gimimo dieną. Nemažas būrys svečių dalyvavo jaukioje vakarienėje.

* **Pijus Sakalauskas** liepos 16 d. šventė savo gimimo dieną. Ta proga suruoštoje jaukioje vakarienėje liepos 18 d. dalyvavo sukaktuvininko draugų būrelis. Taip pat liepos 23 d. savo artimiesiems bei mokytojoms padaré gražų priėmimą dukters Marijos gimimo dienos proga.

* **P. Kareivienė,** gyvenanti 4 de Junio, buvo susirgusi, bet jau dabar pradeda sveikti. Gydosi savo namuose.

* **Ona Marozienė** buvo stipriai susirgusi, bet su skubia gydytojų pagalba ligą nugalėjo. Kol kas vis dar yra ypatingoje gydytojų priežiūroje.

* **Zenonas Sideravičius** turėjo didelę skilvio operaciją. Nors iš ligoninės jau sugrįžo, bet dar turi būti gydytojų priežiūroje. Jam sergant, jo nuosavam lėlių fabrikui vadovauja žmona.

* **Kazimieras Urbonas** jau gana ilgas laikas serga ir guli Muñiz ligoninėje, 5 saléj, 66 lovoj.

* **Vladas Kulikauskas** kuris laikas serga stipriu bronchitu ir turi būti gydytojų priežiūroje. Nors sveikata ir pageréjo, bet dirbti dar ilgokai negalės.

* **Robertas Preikšas** buvo sunkiai susirgęs, bet, sulaukus skubią medicinišką pagalbą, baigia sveikti savo namuose.

TEMPERLEY

* **Temperley "Aušros"** choras pradeda repeticijas vakarui, kurį žada pastatyti Lietuvių Saléje Avellanedoje. Rengiasi suvaidinti linksmą komediją "Paskolink man savo žmoną".

ROSARIO

* **Korespondentas** turi atitaisyti klaidą, būtent, p. **Jurgis Vajega** lietuviško kryžiaus išlaidoms padengti yra davęs ne $ 11, bet $ 41. Jo sūnus laivyne tarnauja ne "conductor", bet turi atsakingą vietą, kaip "contador".

* **Rosario lietuviai,** kurie buvo nuvykę ekskursijoje į Santa Fe dideliu autobusu, kelione yra labai patenkinti. Taigi buvo atliktos dvi kelionės: į Lujan ir į Santa Fe. Dabar visi laukia, kada bus ekskursija į Korobą ir į Buenos Aires. Žiūrėsime!

* **PARAPIJOS NAMO STOGAS** jau pusiau uždėtas. Geležiniai sparai ir plytų su cementu uždėjimo darbas jau baigtas. Užbaigti reikia, tik stogą uždengiant. Greitu laiku smarkiai bus pradėti bažnyčios stogo dengimo darbai.

* **P. Konstancija Tičionienė** savo dukters Olgytės gimtadienio proga iškélė šaunius pietus, kuriuose dalyvavo būrys artimųjų ir pažįstamų.

SANTA FE

SUSIDRAUGAVO SANTA FE IR ROSARIO LIETUVIAI

Liepos 12 d. sekmadienį, įvyko šių dviejų lietuvių kolonijų šventė. Iš ryto pilnas autobusas lietuvių atvyko iš Rosario kolonijos. Choras lietuviškas Mišias gražiai pagiedojo, vargoninkaujant p. J. Stašauskui. N. S. del Huerto koplyčioje labai gražiai skambėjo lietuviškos giesmės. Pamokslą pasaké iš Rosario atvykęs kun. K. Vengras MIC.

P. Viktoras Kaléda, kaip vadovas, aprodė Santa Fe įdomybes. Po to Cinskų namuose buvo vaišės - vermutas. Reikia pastebėti, kad kambariai buvo išdekoruoti lietuviškom spalvom. Tai tikrai puikus Santa Fe lietuvių pasirodymas. Rosario lietuviai vaišių šeimininkams pagiedojo Ilgiausių Metų. Kalbas pasaké rosariečių vardu p. A. Švarys, o Santa Fe lietuvių vardu p. V. Kaléda. Visus pasveikino taip pat ir kun. K. Vengras M. I. C. Santa Fe šeimininkės pagamino skanius pietus, bet ir rosariečiai ne "tuščiomis" atvažiavo. Buvo lietuviškai padainuota ir linksmai pašokta. Rosario ir Santa Fe lietuvių šventė paliks visų širdyse neišdildomą įspūdį. Tegyvuoja Rosario ir Santa Fe lietuvių susidraugavimas!

* **Rosario Šv. Kazimiero bažnyčios statybai** aukojo šie lietuviai: **Petronėlė ir Pranas Zagurskai — $ 100; Konstantinas Zavistauskas — $ 50;** K. Meškauskas — $ 30; Julius Zagurskas — $ 20 ir Kaz. Rutkienė — $ 10. Sekmadienį, liepos 12 d., per lietuviškas pamaldas buvo surinkta $ 74.

Ad.

KORDOBA

* **Gydytoja E. U. Jospaitienė-Golisyn** iš Kordobos Sveikatos Ministerijos gavo paskyrimą į Sebastian Elcano miestelio ligoninę, apie porą šimtų kilometrų į Šiaurę nuo Kordobos. Jau nuo birželio 15 d. ten eina gydytojos pareigas.

* **Jurgini Railai** Italų ligoninėje birželio mėn. buvo padaryta kojų venų operacija. Dešimt dienų išgulėjęs ligoninėje, sugrįžo namo ir baigia sveikti.

* **Neringa Kuncaitytė,** 8 metų amžiaus, liepos 5 d. buvo susirgusi difteritu. Po savaitės stipraus gydymo pradėjo sveikti. Gydytojų patarimu, dar ji turės ilgokai pabūti lovoje. Tėvų ir gydytojų priežiūrima, yra gydoma namuose.

* **Bronislava Mogylaitė de Sarnovich** su dukra Jolanda ir sūneliu Karolium buvo atvykusi iš Buenos Aires aplankyti savo sergančių tėvų. Ta proga pasisvečiavo pas savo brolius Vytautą ir Antaną.

* **Vincas Ječius, Albinos** Vaitekūnaitės ir Juozo Ječių sūnus, sukūré šeimą su Maria Arug, žydų tautybės. Po vestuvių vakarienės jaunieji išvyko į Cruz del Eje, kur p. Ječius dirba gelčkelių dirbtuvėse machaniku.

* **E. Muižytė Staugaitienė** su sūnum Joneliu liepos 8 d. išvyko į Buenos Aires pas savo brolį P. Muižį.

* **Pas p.p. Raišius** viešėjosi iš Buenos Aires atvykęs B. Bigusas.

* **Neptūniečiai** savo patalpose liepos 8, 9 ir 12 dienomis buvo surengę kermošių, kuris davė draugijai gražaus pelno. **M. B.**

MONTEVIDEO

KREIPĖSI Į EISENHOVERĮ

JAV prezidento broliui ir specialiam pasiuntiniui Milton S. Eisenhoveriui lankantis Urugvajuje, Montevideo lietuviai savo Bendruomenės vardu įteiké jam raštą, dėkodami už prez. Eisenhowerio didelį palankumą baltiečiams New Yorke minint birželio tragiškuosius įvykius ir prašydami, kad J. A. Valstybių vyriausybė visais būdais remtų lietuvių tautos laisvės kovą bei nepriklausomybės atstatymą.

Laiškas buvo parašytas angliškai, įdėtas į pergaminą, kurio viršelį su Vytimi nupaišė M. Graužinytė. Lietuvos Min. Dr. K. Graužinis, būdamas M. S. Eisenhowerio pagerbtuvių bankete, turėjo progos dar ir asmeniškai Lietuvos bylą aukštajam svečiui priminti.

IŠEIVIŲ DIENA

buvo atšvęsta birželio 19 Kultūros Draugijos saléje. Turiningą paskaitą apie tautos esmę skaité prof. J. Venckus, S. J. Apie išeivius, jų dienos prasmę ir didvyrius Darių ir Giréną žodį Lietuvos Pasiuntinybės vardu taré spaudos attaché K. Čibiras. Mokyt. Stanevičienės vadovaujama vaikų bei jaunimo grupė pašoko tautinių šokių.

ATVYKSTA SVEČIAS

Didelių statybų, kurioms užsimojo Tėvai Jėzuitai, reikalais ir norėdamas susipažinti su Urugvajaus lietuvių kolonija, iš JAV atskrido porai savaičių jų provincijolas T. Krištanavičius.

KRĖVĖS ATSIMINIMAI

Rašytojo Vinco Krėvės-Mickevičiaus atsiminimai iš 1940 metų, kai jis, būdamas Paleckio kabinete ministeriu, nuvyko Maskvon su Molotovu kalbėtis dėl Lietuvos likimo, cituojami ir komentuojami ispanų kalba C. Veraxo straipsnių serijoje.

KAIKAM NESVEIKA...

Vienas Argentinos "pažangiųjų lietuvių" laikraštis, kuriame iš Montevideo ne kartą buvo prirašyta šmeižtų ir visokių prasimanymų, savo birželio pabaigos numery vėl neapsėjo be kliedėjimų. Atrodo, kad jo redaktoriui ar korespondentui galvoje nelabai sveika (o gal tik stiklelio kalté?). Būk tai kažkoks urugvajietis rašo apie lietuvių radijo valandėlės transliacijoj nebūtus dalykus, "perka" Malvine nesamus namus, porina apie tariamai Bendruomenės kasininko pareiškimą, kurio niekas nematė jokiam dienrašty.

Kam tos visos prasimanytos krokodilo ašaros? **Kor.**

ŠV. CECILIJOS CHORAS RADIO VALANDĖLEI
"LIETUVOS AIDAMS" paremti
rugpiūčio 9 d., sekmadienį, 17(5) val. Lietuvių Salėje,
Brasil 835, Avellaneda, rengia gražų ir domų

VAKARĄ

Bus suvaidinta įdomi K. Runimo komedija "Po savaitės vėl antros vestuvės". Veikalą vaidins Villa Lugano Lietuvių Centro vaidintojų - mėgėjų būrelis, režisuojamas K. Runimo. Po programos šeimyniškas pasilinksminimas.